

1879
J. Penzerota-Swefchà

Zahrskopja Grebki.

✧ 15 kap. ✧

S. Orłowska apgahdibà,
Rigà, Zahna eelà Nr. 14.

L $\frac{63}{1064}$

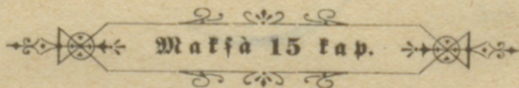
67

Dahrskopja grehki.

Betojuma atmixas.

Ufihmejis

J. Bengeroths-Sweschais.

Rigā, 1901.

R. Drlowska apgahdibā,

Zahņa eelā Nr. 14, pašča namā.

0312068354

L. V. B. ✓
№ _____ in. 12919

~~_____~~ 28

П

Доволено цензурою. Рига, 14 февраля 1901 г.

Keisariskās
Kreemijas Dahrskopibas Seedribas
Rigas Nodakai

īcho aprakstu

dahwina

Sazeretājs.

Historisches

Handbuch der Geschichte

des Reichs

von

Georg Meissner

Preekſchwahts.

Laudis zelo, lai atſwabinajuſchees no ifdeenas ruhpeem un gruhtibâm, brihwi bauditu dabas jaukumus, lai ijpreezetos, lai at-
raſtu dſihwes pahrmains, lai apſtatitu nepaſihtamas weetas,
krahſchnus apgabalus, lai eepaſihtos ar dailes un mahſſlas darbeem
ſweſchâs ſemês, lai iſdaritu pehtijumus ar daſchadeem preekſchmeteem,
ar wahrdu, laudis zelo aiſ daſchadeem eemeſleem. Un tà ari man
wajadſeja ijzelot, kad ari tikaſ uſ pahris deenam, tomehr iſchis
pahris deenas man paſneedſa tiſdaudi jauna, ka uſ weetas dſihwojo
nekad newaretu eedomatees, ka uſ laufeem ar dahrſkopibu wehl tiſ
behdigi ſtahw. Wians zelojumus luhk, ſihmejas tikaſ uſ dahrſkopibu
un ſtahw tikaſ ar to ſakarâ. Rahds lauſſaimneeks, kura zeemats
atrodâs ne pilnas 10 werſtis no Widſemes dſielsſzeta, bija mani
luhdſis, kahdâ pawalas brihdi iſbraukt pee wina un eerahdit winam
jauna augtu dahrja eetaiſſchânu. Zetâ uſ tureeni nû peeredſeju,
kur un kâ lauzeneeki-darſkopji grehko ſawôs dahrſôs. Lai gan wis-
pahrigi iſchee grehki naw deefin ziſ leeli, tomehr zaur wineem iſzetes
eewehrojami trauzejumi dahrſkopibâ un tee peewed pee leeleem ſau-
dejumeem. Wiſpahrigi war redſet, ka lauſſaimneeki labprahſt ſtahda
un grib ſtahdit dahrſus, bet ka tee teem arween neatmet zeretos
auglus, tad, ziſ ſawâ zelojumâ un ari pehz tam eſmu eewehrojis,
tad te wainigs apſtahllis, ka dahrji netop peenahzigi ap-
kopti. Naw te tiſdaudi wainiga newala, negriba, nolaidiba, kâ
ſinaſchânu un kreetnas riſzibas truhtums. Ja wineem buhtu
inſtruktors, kas arween mutes wahrdeem dotu wajadſigos aiſ-
rahdjumus, tee ſawus dahrſus arween uſturetu labakâ kahrtibâ.
Wuhſu laiſkraſti daudi rakſta par dahrſkopibu, mums ir labs pul-
ziſch dahrſkopibas grahmatu, bet no rakſteem ween nekad neiſnahſ
pamatigs dahrſkopis, kureſch ikbrihſcha no redſes ween ſinâs, waj

dahršs fahrtibā, waj ne. Wajag buht pašham redjejušham weenu, otu isdaribu, wismaš no leetprateja mutes dsirdejušham aisrahdi-jumus un paveidus — tad ari raksti šawu noluhstu šafneegs. Bilnigi to peeredjeju tani dahršā, kura ihpašchneekam pašneedsu wajadšigos aisrahdi-jumus: pehž weena gada tee gandrihš wišī bija leetā listi un dahršs wests fahrtibā.

Leelajai Keisariškai Kreewijas dahrškopibas beedribai Rīgā nodibinājās 1899. g. Nodakā, kuras darbiba war isplehstees pa wišu Wišsemes gubernu. Šchaj Nodakai ir teesiba šuhtit instruktoru pa wišu gubernu, eerahdit laukšaimneekem racionelu dahrškopibu. Nodakas šapulžēs par šcho leetu ir jau runats un buhtu wehlejams, ka Nodaka neaprobeshotos tikai ar šcho teesibu, bet ka pateesh to usņemtos par šawu peenahkumu un no šawas pušes šuhtitu leetprati-instruktoru pa muhšu lauk-dahrškopju sehštām, teem dot wajadšigos mahjeenus pamatigā dahršu apkopšchanā. Šcho Nodakas usnehmibu dahrškopji ar to waretu weizinat, ka tee eestahjas Nodakā par beedreem un tā dabu pilnu teesibu wismaš reiš gadā redset šawōs dahršōs Nodakas instruktoru, kur tas tad beš šewišchlas atmašjas nowehršch dahrškopju padaritos grehšus.

Ari šchis rindinas lai pamudinatu lauk-dahrškopjus atsiht leelās dahrškopibas beedribas Rīgas Nodakas leelo nošihmi dahrškopibas attihstibā un šwinas darbibu weizinatu — ar eestahšchanos par beedreem. Neezigā beedru nauda žaur instruktoru desmitfahrtīgi atmašfatees.

J. Pengerots-Sweschais.

Rīgā, nowembra beigās 1900. g.

I.

ija krahschens julija mehnescha rihts, kad eefehdees twaiku kumelâ, lifu semi aishwifinat us X. staziju, lai reis tatschu ispilbitu sawu apfolijumu un noetu pee N. N. fainneeka, dot tam aishrahbijumus jauna dahrsa eetaifischana. Tâ ka eepreefsch nebiju noteizis deenu, kura tur eeradischos, tad neweens

mani nesagaidija un no stazijas man us tureeni, bija jamehro zelsch fahjam. Nemaš par to nenoškumu, jo deena bija loti jauka un lehnam us preefschu šotot pa krahschno dabu, ir arween patihkami, ja ari šaule šautè, ka pat šwahrfi janowelk un jaleef pār plezeem. Karstums arween peenehmâs un bija paredsams, ka šazelsees pehrfons un titto es kahdas 3 werstis biju nogahjis, jau šahka duzinat un azis pazelot redseju pazefamees beesus, melnus debešchus. Behz pusstundas es waretu jau stahwet leetus gahsè, tadehl bija jaluhko kaut kur paglahbtees. Ap $\frac{1}{4}$ wersti šahnis no zela parahbijâs kahdas mahjas un turp steidsos leeleem šoleem — meklet paglahbinu pret leetu. Manim kahjas pār šleegfni šperot šahka křift pirmâs leetus lahfes un drihs gahsâs balts uhdens semè. Apšweizinašchanos u. t. t. ar mahjneekem, kura, kâ jau šwehtbeenas preefschpusbeena, wišf bija mahjâ, neatstahstifschu, jo tas nepeeder pee leetas, bet ar pašchu fainneeku, ap 35 gadu wezu wihru šateefotees, tas ishrahbijâs par wezu pašhstamu, jo pirms wairaf gadeem tas manâ šfintenè pee kahdas leelas buhwes bija ka muhrneeks nodarbojees un es tur ar winu biju eepasinees. Winšch mani eeaižinaja „šmalakajâ galâ“, kur nofehdamees pee loga, no kura netahlu šahweja galbinšch apfrauts ar laikrašteem un grahamatam. Pamet

azis pa logu — aij ta atradās augļu dahrīs, bet leelee leetus gahseeni nelahwa iššķirt, šahdā štahwofli tas atradās. Pehz tam greešos pret galdinu, kur starp daščadeem laifrakšteem redseju ari laufšaimneeku spezielo laifrakštu „Semkopis“ un blakus „Laukšaimneeku kalendaram“ atradās ari „Dahrškopju kalendars“. Ari daščas „Dahrškopju padomneeka“ burtnizas un biščkopibas grahmatas tur bija eeraugamas.

„Juhš nodarbojatees ari ar laufšaimneeka blakus arodeem, ar dahrškopibu un drawneezibu?“ es eerunajos.

„Ja, un deesgan plašči, tikai nešinu, ko juhs, kā leetpratejs, špreediseet par manu darbibu dahrškopibā. Wišu šinams daru pehz grahmatam, bet par to, ka ar dahrškopibu šaktu nodarbotees, man jums jaišfaka pirmā pateiziba.“

„Rā tā?“ es brihnejos.

„Tas, luht, bija toreiš, ne-eshmu to aismiršis, kad wehl kā muhrneeks nodarbojos juhšu dšimtenē, kad šahdā šwehtdeenā atradu juhs pa Daugawas krašteem potejam meščahbeles...“ Es atminejos. — „Es jums waizaju, preešč ka to dareet un juhs atteizāt, ka aij patiššanas, jo juhs wehlotees, kaut wišur augtu labas ahbeles un ne meščakofi.“

Ja, ta bija mana kaišliba! Pa šwehtdeenām klejoju pa apfahrti un kur ween atradu meščahbeles, tur tās poteju un okuleju, lai gan auglus no tām nekad nedabuju, jo laudis tās atrada, ifrafa un eestahdija šawōs dahršōs un ehd wehl šcho baltu deenu wīnu gahrōs auglus. Bet zaur to nebuht netapu apbehdinats, ne, preezajos, ka laudis šahf atšiht labu ahboļu wehrtibu. Ar par brihwu eegušteem kožineem eesahkufchi, tee turpmaļ rikfošees plaščaf un apgahdās pašči labu šugu kožinus.

„Toreiš ar jums wairaf fateekotees eewehroju juhšu darbibu un kad nahtamā gadā tehwa šlimibas deht bija japaleef mahjās, tad ari es šaktu šawus watas brihščus tahdejabi išleetot. Kožini auga un wehlaļ pahršahdiju tos dahršā, kur jau atradās daščas wezas ahbeles. Un tā palehnam no manis tapa zentigs dahrškopis un to nebuht nenofcheloju, jo dahrškopiba eenes labu naudas grašt,

fewiſchki kad tà, kà man, dšihwojot deesgan turvu pee dšelfszeta, tur augli weegli iſſuhtami.“

Saprotams, ka winu wehl jo wairaf pamudinaju jo ruhpiigi ar dahrskopibu nobarbotees.

„Bet tiſdaudš laika taf jums iſnahks“, wiſch turpinaja, „wehl apſtaigat manus dahrsus. Nokaweto ſaſneegſat ar to, ka juhs ar firgu nowediſchu uſ juhsu zeta mehrki. Bet to gan luhdſu, ja redſeet pee manis dahrsà kahdas nekahrtibas un pawirſchibas, aiſrahdat uſ tam, — wiſu iſdariſchu, kà juhs teiſſeet.“

Leelais leetus bija noſkrehjis un tika wehl ſlapjà ſeme atgahdinaja, ka negaiſs nupat pahrgahjis. Miſpirdſinajoſchs, weieligs gaiſs pluhda mums preti, kad iſgahjàm no iſtabas un tuwojamees dahrsja ee-ejai, kura atradàs pee mahjas ſtuhra. Bet wehl dahrsà ne-eegahjuſcheem, man bija ja-apſtahjas: leels gabals ſedinu ſehtas bija apgahſees un tà atwehra dahrsu neween diw, bet ari tiſchetr-ſahjaineem apmekletajeem. Wiſch pamanija, ka es luhkojos uſ iſgahjuſchos ſehtu.

„Bagahjuſchà nedelà bija leela wehtra, iſgahja, ſtabi bija nopuwuſchi un naw wehl atlizis laika to ſataiſit.“

„Dahrſeem ſchahdas ſehtas ne wiſai ceteizamas“, es eefahku, „tàpat ari ta, kas jums tur tahtaf, kahrſchu ſehtu un wehl luhk, zità weetà ſtahdagi. Ziſ darba ſpehka un naudas neiſeet iſ gadus winus iſlabojot un ja ta ſagahſchas, kà tagad te, darba laikà, tad neteeſat pat klaht winu iſlabot un ſuni un zuhtas war pilnigi pa dahrsu riſkotees. Stahdat dšihwu ſchogu! Nahkdams redſeju tepat netahlu ſkaiſtas maſas eglites — ſtahdat eglu ſchogu, bet nemat tika klajumà auguſchas un ne no leela foku apakſchas, no beeſokna un iſjelat tàs ar wiſu welenu, jo kailàm ſaknem ſtahditas egles neaug. Ja papilnam warat ſadabut, ſtahdat 2 rindas, par 1½—2 pehdam weenu rindu no otras un tiſpat tahtu ari paſchas eglites weenu no otras, lai ſa-aug beeſs ſchogs, bet ja nepeeteekoſchi tàs ſadabujamas, war peetiſt ari ar weenu rindu. Egliſchu ſchogs, arween kahrtigi no ſahneem un wirſas apſchkehrets, dod glihtu iſſkatu un wiſpilnigakà weidà iſpilda ſehtas weetu. Un tahds ſchogs paſtahw wiſmaſ puſgabuſimteni. Tad tam blakus der ſtahdit jaunu ſchogu un kad

tas eaudsis, wezo isnihzinat, bet ja tas labi ustructurees, to war atstahht wehl daudš ilgať. Tapat ir ar miħklenaju (Crataegus sanguinea) ŗhogu. Starpiba buhtu ta, ka egļu ŗhogs jums neprafis warbuht nekahdus naudas upurus, kamehr miħklenaju krumini buhs japehrť un tee maťs 25—30 rbf. tuhťstots. Diwas rindas blafus stahdot ar tuhťstoti war apstahdit wairaf nekà 40 aŗis. Weenam gadam ŗchahdi isdewumi par daudš leeli, bet pa 2 lihds 3 gadeem droŗchi ween wareŗat 2—3000 kruminus eegahdatees un wiŗu dahŗju apstahdit. Un tas darams drihŗ ween, kamehr ŗchi wezà ŗehtu wehl daudš mať turas. Kamehr ta galigi ŗakritis, jaunais ŗhogs buhs ŗa-audsis un tam wezàs ŗehtas aifarga wairs newajadŗes. Eglites, ja tiť laifs atļauj, warat ŗahť jau tagad stahdit — julija beigàs un augusta ŗahkmà preeťŗ ta wislabafais laifs. Luhť, tad jums buhs dahŗs ar kreetnu, islabojumus neprasoŗu ŗehtu.“

Eegahjam dahŗŗ. Te wispirms parahdijàs ŗihťaknu dobes, tad kahposti, semenes. Tahťaf wareja redŗet runkulu lauķu, bet wiŗs — ar nesahlem pilns. Beetweetam gan nesahles bija ispluhťas — ne iŗrawetas, — bet leelums wehl auga un ŗeedeja un ari ispluhťàs weetàs kupli nesahľu puduri atkal no jauna ŗahťa ŗareestees.

„Redŗat, draugs, tas ir wiŗs zits, tiťai ne dahŗkopja ŗaknu dahŗs; tam jair tihram no nesahlem.“

„Naw eefpehjam“, wiŗŗch mani pahŗtrauza, „no ŗaknu dahŗŗ dabujam wiŗai waŗarai zuhťam ŗahľu, bet ja tàs iŗraweŗim —“

„Tad labaf pa-augs kahposti, tad pa-augs runkuli un tad ar to lapam wareŗat nobarot wehl trefnakas zuhťas. Uŗ zuhťu rehťina nedrihťiť ŗaknu dahŗju eelaiŗt nesahľes, jo tàs nomahŗ augus, nowelť ŗemei ŗpehľu un tiťtahľu eelaiŗtas, kà tagad te, iŗkaiŗa atkal miľjoneem ŗehľu nahťoŗham gadam, ka wehľaf pat ar labako griķu dahŗju gruhti iŗtihrit. No pawaŗara, ŗinams, kamehr kahpostu un zitu lapu wehl naw, wirŗa un tai lihdsiķas nesahles ir ļoti laba zuhťbariba, bet eeneŗiķaf gan buhs, kad nesahles, tiťķo iŗauguŗķas tiť leelas, ka ar piŗķsteem labi war ŗanemt, iŗrauŗat ar wiŗàm ŗaknem un newis ja tàs nopluhŗat tiťai pa wirŗu, jo tad tàs atkal un atkal aug. Weengadigàm nesahlem gan peeteef, kad tàm norauj lapas lihds ar ŗaknes peeri, jo ŗaknes wairs jaunàs atwaŗes nelaiŗch, bet ilggadejàs,

kà: zeeſa (wahrpatne), zuhtpeenás, kaſapini u. z. iſraujamas ar wiſàm faſnem, jo tám pat maſafais ſemê palizis ſafnes galinſch laiſch jaunas atwaſes. Zuhkbaribai warat no pat agra pawafara ſahſot, iſ nedelas apſeht pa dobei turnipſchu (rahzenu) un tos lapâs iſbarot; dobes peh3 tam war apſtahdit kaſpoſteem, runkuteem u. t. t. Tâ gluſchi brangi iſmitinaſeet zuhkas ij beſ neſahlu peekopſchanas.“

Gahjâm tahtaf. Semenu dobes ſtahwu pilnas ogu mehtram, beeſs kà muhriſ, bet ogu maſ un tâs paſchas ſih3inas.

„Semenes ne wiſai pee mums padobas. Rigâ uſ tirgu eſmu redſejis milſigas — praſa par tám pa 20 kap. ſtopâ, bet man, kà redſat ſih3inas un dabuju ja daudſ, 10 kap.“

„Zuhſu paſchu waina, mihtlais. Semenés ſa-auguſchas par beeſu un ſtahditas ne wiſai labi ſagatawotâ ſemê. Semenem ſeme „jarijolê“ wiſmaſ 2 pehdas dſili, jau julija ſahkumâ, jaiſtaiſa 3½ pehdas platas dobes ar 2 pehdu plateem ſtarpzelineem; katrà dobê jaeroſ kreetna kahrta, apmehram 1—1½ zollu beejumâ, labu, puhdetu mehſlu, bet ja to nebuhtu, tad paſmalku kuhſtmehſlu. Tâ ſagatawotas dobes ja-atſtahj lih3ſ auguſta ſahkumam. Tad ſcha mehneſcha paſchâs pirmajâs deenâs dobes jauſirdina un ar grahbekli janolih3ſina, tad ar ſchnori tám janoſchwihkâ trihs ſtrihpas un taiſnâs rindâs nu jaſtahda ſemenes, leekot pa 1½ pehdas weenu ſtahdu no otra. Ja ſtahdiſchanu iſdara pirms 10. auguſta, tad ſemenes jau nahkamâ gadâ iſdob bagatu raſchu un jo leelas ogas. Ar wehlfaku ſtahdijumu wairs naw tahdu panahkumu. Nahkamâ gadâ ſchee ſtahdi iſlaiſch milſumu ſtaipeklu ſtihdſinu, pee kurâm attihſtas jaunee ſtahdi, kà jau redſeet juhſu ſemenés. Schis ſtihdſinas nowelk wezajeem ſtahdeem daudſ ſpehka, ogas neſaſneedſ pilnibu, wehlfat nogatawojas, tadeht tâs, tiſko parahdas, nogreeſchamas un atſtahjamas tiſkai tiſkdaudſ, ziſ wajadſigs ſtahdu pawairoſchanai preeſch jaunſtahdijumeem. Zuhſu ſemenés ſaanguſchas beeſi, kà meſchs, ogâm nepeekuhſt ſaule un gaiſma — ſchee abi ir wiſas dſihwiſbas deweji un attihſtibas wei3inataji — un tâs peenah3igi neattihſtas, kà ari wezee ſtahdi tahdâ beejokni pagurſt. Bet ja tee ſtahw brihwi, ſwabadi, ſaulei un gaiſam no wiſàm puſem pee-ejami, tad raſcha pawijam zitada: ogas leelafas,

gahrdafas, — semenu lauks top eeneſigafs. Un tà ifgadus: arveen jaunàs ſtihdſinas noſt! Semenu dobes no treſchàs waſaras ſahſot, lejamas ſeedu laikâ, pirms ogu pahreeſchanas gatawibâ un pehž ogu nowahſchanas, ar labu wirzu un pehž ogu nowahſchanas wezee zeri apberami ar puhdeteem mehſleem waj labu kompoſtu. Tâ apſopjot jums augs tikpat leelas ſemenes, kâ Rīgâ eſat redſejuschi. Pehž 4 gadeem warat eetaiſit jaunu ſtahdijumu un pehž peezeju ogu noneſchanas wežàs dobes pawiſam aiſlaiſt. Bet warat ari ifgadus ſtahdit pa 2—3 dobem, tà ka peežàs waſaràs jums buhs 10—15 dobes. Ta atkal no gala warat „pahrijolet“ un no jauna apſtahdit, tomehr wairaf par 2 lahgeem weenâ weetâ neder ſtahdit; tad labaf eeſahkt jaunâ weetâ un riſkotees, kâ te. Tâ nekad jums nebuhs leelu ogu truhtuma. Beſ tam te kriht ſwarâ ari ſugas, ſahdas ſtahdat. Ceteiſchi jums wiſlabafàs: „Royal Sovereign“, „Noble“, „König Albert von Sachsen“, „Rosebery maxima“, „White Pineapple“, „Wilsonis Albany“, „Gartendirektor Koch“ u. t. t., kuras wiſas miſtigâm ogam un jo raſchigas. Smiſts ſemei ſewiſchki eeteizama „Noble“ un ja tad ogu iſchemurus peeſeen uſ augſchu pee meetineem, tad ogas ſaſneedſ tahdu leelumu, kâ 5—6 ogas ſwer weenu mahrzinu. „Rehninſch Alberts“ (König Albert) ir toti wehlina paſuga, kas preeſch tirgus no jo leela ſwara. —

Viſ ſemenem bija ſtahditi kahpoſti, tahlaf lopbaribas beetes (runkuli). Abòs gabalòs bija wairaf neſahlu, nekâ ſtahdu; leelafâ data bija iſniſkuſe.

„Nemaf neſinu, kas tas ir, mums katru gadu tikdaudſ kahpoſtu un runkulu iſniſki“, ſaimneeks atkal ſchehlojàs, „eetahdam tos labi, aplaiſtam un ari pehž ſtahdiſchanas ſauſâ laikâ meiteeſchi tos iſdeenas laiſta, bet niſki un niſki ahrâ. Kahpoſtus nopoſtit wehl palihdi ſpradiſchi un tà beidsot deeſgan maſ pahri paleef. Allikuſchos wehl daſchreiſ rudendòs tahrpi noehd, kâ lapu ribas ween paleef. .“

„Ja, ar ſpradiſcheem ir gruhts kaſch. Kur tee uſfriht, tur gruhti no teem watâ tiſt. Bet ir tomehr lihdselki tos aprobeſhot. Birmais — kahpoſtu ſemi nemehſlojot nekad pawaſarâ, bet jau rudeni un mehſlus eearot ſekli. Pawaſarâ ſeme arama diſi, zaur ko ari mehſli noſtuhs

dsīkaf un nahks šafnem par labu. Tahlat — stahbat kahpostus waj nu loti agri, aprīša beigās, waj ari wišai wehlu, maja mehnešča pehdejās deenās. Pirmajā gadījumā kahposti jau buhs eeaugušchees, kamehr špradšči šahks eeraštees, otrajā — ihštāis špradšču laiks jau buhs pagahjis. Pirms stahdiššanas kahpostu lapas apšlazinajat ar šīpolu nowahrijumu, t. i. ar uhdeni, kurā šīpoli wahriti. Wahritu šīpolu šmaka špradščus atbaida. Tad wehl — juhs peeturatees pee wežu wežās sistēmas: stahdit kahpostus dobēs pa 3—4 rindas. Tur nešas labs newar īšaugt, jo tahds šamehrs par daudz bešs. Kahpostu rindas jāleek tikpat tahlu weena no otras, kà kartupeļu, lai kahpostus waretu wismāš 2 reišas ar arflu īšwagot. Tas loti peepalīhš wiņu attīhštībai. Šausakās weetās kahpostu gabals ar grahbekli jānolihdšina, kas wislabaf īšdarams, ka arajam eepafat eet un ar grahbekli katru wagu nokafa (nograhbj). Pehž tam īf pa 2 pehdam ušwekfamas štrīhpas un tanīs stahdami kahposti 1½ pehdu atštatu weens no otra. Mitrakās weetās turpreti eepreekfč jāīšdšēn wagas, tāpat kà kartupeleem, wagu muguras ar grahbekli jānolihdšina un uš tām jāstahda kahposti. Glušči tāpat jārihšojās ar runkulu stahdeem. Un nu pee leeššanas. Ka jums kahposti un runkuli īšnīhšt, tur šawu teesu wainiga īr juhšu laištiššana. Es tahdu laištiššanu loti labi pašīhstu: laištištajai weenā rokā uhdens špānis, otrā štopš waj kruhšite un tā nu eet pa kahpostu waj runkulu lauku laištidama: weenam drušk, otram u. t. t. Ja laiks šauš, otrā deenā noteek tas pats, treščā tas pats u. t. t. Bet brihnumi noteek turklat: wišai laištiššanai par špihti, stahdi tomehr labi ne-eeaug, bet nihkulo un pat īšnīhšt. Bet lušk, kà es šawus stahdišumus kopju: katrs eestahdīts augs top apleets, neraugotees uš to, waj seme šauša waj mitra. Neleeti tee paleek tīfai tad, ja tuhlin pehž eestahdiššanas ušnahk špehžigs leetus, kas wismāš 1 zollu seme eewelkas. Pehž apleeššanas, kad uhdens šawilzees semē, a p l e h j u m s t o p a p r a u š t s a r š a u š u s e m i. Ja nu ari 2 nedēlas pastahwetu šauš laiks, tad tomehr mani stahdišumi otrreiš naw jālej, jo pirmā lehjuma mitrums, apraušts ar šaušu semi, ušturas semē tik ilgi, kamehr stahdi eesafkwojas un kad tee reiš eeaugušchees, tad par īšnīhštīšanu wairs naw ko baiditees. Pa tam ušnahk ari leetus un

tà wini wiſi aug. Bet kas noteef ar juſu laiſtiſchanu! Schodeen tur druſku uſplifſchina wirſu, rihta ſilba ſaule, aplehjums netapa aprauſts, tas ahtri ſaulē iſgaro un lihds pusdeenai lehjuma weeta ir pilnigi ſauſa. Leets teef wakarā, bet lihds wakarām ſtahdi jau pagurſt aiſ ſauſuma. Tā tas atfahrtojas iſ deenas. Spehzigakee ſtahdi wehl iſtura, bet wahjakee nonihſi aiſ uhdens truhtuma, lai gan juhs iſdeenās laiſtat. Tadeht: katru ſtahdu, ko eeſtahdat, aplejat kreetni un peh3 tam aprauſchat lehjumu. Wairaf leefchanas winam newajaga, jo ar to tas droſchi augs. Tāpat nelabu paraſchu eſmu eewehrojis pee gurku leefchanas: ſaimneezes iſgudrojufſhas, ka pusdeenās ſaulē leeti gurki augot wareni. Pawiſam otradi — gurki nereti top ſabojati. Pusdeenās karſtumā ſeme ſtipri ſakarſufe: ja nu to aplej, tad ta ahtri atwehſinajas un top ſtipri wehſa, ja leefchanai nem ſaltu akas uhdeni, kas pawiſam nederigs. Bet ſaule karſē jo projam un nu ſeme no jauna dirwahrt tiſ ſtipri top ſilbita un ſauteta, uhdens ahtri iſgaro un ſeme ſakarſi atkal. Diſ ahtras temperaturas mainas gurkeem gruhti panefi. Beſ tam tahdejadi top trauzeta ari gurku apaugloſchanās, kura noteef deenas ſauſafajā laiſmetā, kad ſeedu putekleem nepeemiht nekahda walganuma. Ja nu taiſni tai laiſā tos lej, tad ſaſlapina ari puteklu trauzinus un auglenizu drihtſnas, aiſ kahda eemeſla newar notikt apaugloſchanās. Sekas no ta ir — maſ gurku. Leefchana iſdarama weenigi pee wakara, jo tad ta pateefſham labu dara, tad augi pa nahti no tās atſpirgſt, kamehr no rihta un pa deenu iſdarita leefchana tiſai war kaitet. Saknes top noſautetas, ſtahdi dabun melnas kahjas un nobeidſas. Leetus, ſinams, atſtahj zitadu eeſpaidu, neraugotees uſ to, kad tas lihſi, jo lihds ar leetus lihſchanu noteef ari gaiſa mainas, zaur ko augi no leetus nedabun nelabu eeſpaidu, ja ari tas paſchā pusdeenā lihstu. Par ſcho paſchu leefchanu ir jau daudj rakſtits un grahmatās drufats, bet ko tas wiſs lihds, kad grahmatas gan wehl nopehrē, bet pamatigi neiſlafa.

„Nu, tiſpat pa druſkai kahdreif eeſkatos ar“, winſch atteiza,
 „bet, ſinams, tiſai tad, kad paſcha gudribas nepeeteef, bet leefchanu

un mehšlošchanu tureju par glušči weenfahrschu —“

„Tà ne, mihtais, pirms dahrsā gribat kautko darit, apstataees grahmatas, ko tās teiz. Warbuht isnahš pawisam otradi, nekā juhs gribejāt darit. Pahrsteigtees luhš, newajaga! Tad wišs isdošees labi. . . Un nu wehl atleef tahrpi, kuri rudenās kahpostus noehd. Tas noteef gan ari wairaf tikai zaur juhju pašču wainu, jo juhs tikai tad gar tahrpeem šahkat interesešees, kad tee pahrfahj jau wišu kahpostu dahrsju. Tad jau par wehlu. To warbuht buhsat eeweh-rojušči, ka pa kahpostu dahrsju reišam lido mišsums baltu taurinu. Reišam tee parahdas jau julija beigās, bet wišwairaf augustā. Šhee taurini ir kahpostu tahrpu raditaji. Praktiškis-dahrskopis, tikko pamana, ka taurini šahf kahpostu dahrsju aplidot, šuhša behrnus un wezišchus un wišus šam brihdīs wakas, lai pahrluhšo kahpostus. Kahpostu lapu apakšchpušē nu atrod mašas, eedšeltenu, garenu olinu tšchupinas, kuras ar pirkštu šaspeeschamas. Ja winas atšitahj ne-aištiktas, tad maš deenās no olinam attihštas maši tahrpini, kuri ir koti ehdeligi un ihšā laikā isaug leeli. Birmašās deenās tee dšihwo weenfopus, kad ari wehl tos weegli isnihzinat, šaspeeschot tos starp diwām lapam, bet kad tee šahf isklihjt, tad gruhtaf jau kahpostu dahrsju no teem atšwabinat. Šchi nu ir ta kluhda, ka juhs tikai tad šahkat domat par tahrpeem, kad kahposteem šahf jau parahditees isehštas ribas. Tad jau par wehlu. Wini jaisnihzina jau olinās, jo tad dešmitreis weeglat to isdarit, nekā wehlat. Tikko pamanat taurinus, šuhštat behrnus, lai meklē olinas un tās šaspeesch. Tad isfargafat kahpostus no tahrpu noehšchanas.

„Ja, ja, jums taišniba gan!“ wišch noteiza.

Tà runajot bijām nogahjušči lihds runkulu lauka ahrejaj malai, kur lejas stuhri peeslejšās kuhšs gals. Aiš ta pa noleju isšteepās plawas gabals. Man eenahza kaut kas prahtā un es ahtri peesteidšos pee kuhšs stuhra, lai lejas pušē paluhšotos, waj ir gahdats par šutraja (wirzas) šawahšchanu. Bet bija tà, kà es jau domaju; pa kuhšs apakšču šuhžās wirza un pa noleju zaur semi šuhšdamās aišpluhda uš plawu — uš grahwi un pa to prom, deesin kur. Ari šaimneeks lešnam peenahza.

„Redjat, kur jums manta aispluhst,“ es winam rahdiju, „ja juhs israktu bedri, to ismuhretu waj isbuhwetu, lai schidrumus nefuhzas prom un bedri apgahdatu ar wahfu, tad te jums arween buhtu pee rofas gatawa wirza, kura ar uhdeni atschaidita noderetu neween saknu dahrja, semenu u. z. mehslaschanai, bet ari preefsch auglu kofeem. Redjat, zif trefna sahle aug wirzas tefas tuwumâ; tikpat trefni augs juhsu kahposti un runkuli. Tagad tās wairums aistek pa grahwi, bet zaur weenas weenigas bedres israfschanu, kura jums prafis 1—2 deenas laika, schi pati, tagad neko ne-eenesigâ wirza eenesis naudu. Un schahdâ pawirschibâ juhs wehl fuhdsatees par gruhstem laifeem, ka nefas nepa-aug u. t. t. Dastak — kuhsmala norahda us to, ka jums atejas weetas ari naw. Zilweks, wislabakos mehslus juhs atkaujat ismehtat ap pafscheem un waimanajat, ka nepeeteek mehslu lauku mehslaschanai, kur tad nu wehl dahrseem! Mahzatees no nizinattem Kineescheem, kuri pilsehtâs noihre atejas weetas un ar towereem us plezeem tos aines us saweem laufeem, tos mehslot. Juhs newihshojat eetaifit ne pafchu mahjâ tahdu weetu, kuras eetaife jums nemafkâs gandrihs neko wairaf, kâ tikai darba spehku. Ne, ne, tâ tagadejee semkopji un dahrskopji wairs newar rihkotees! Schis ir wisleelafais grehks no wiseem dahrskopju grehkeem. Naw jau jums jaetaifa tahda atejas weeta, kuras isfmeschanai jamekle werjitim tahdu tahds wezis, kura oschamee organi jau sawu spehju faudejufchi un kurfch par pahris rubku atlihdsibas iswed sakrahjuschos mehslus, ne, krahjat tos pudretes weidâ. Torfs no purwa jums buhs dabujams, ja, nu redjat, pa wasaru to farokat un isschahwejat pilnigi faufu — faufâs deenâs tas isschuhst gandrihs tikpat ahtri, kâ seens un to usglabajat sem jumta, lai tas ne sneegu, ne leetu nedabun. Schis faufais torfs nu if nedefas pa 1—2 fpainu teefai eefafams atejas bedre, kur tas sewi eefuhz wifu schidrumu, kamehr beesafâs dalas ar torfu fajauzas, saweenojas. Ja pee eebehschanas wifu ar foku samaisa, tad saweenoschanâs noteek wehl pilnigaf. Kad bedre pilna, tad to kurfch katris war istuffshot, jo faturam naw nekahdas smafas, parahdâs tikai melna, mitruma peefuhkufes seme. Schi ir tâ fauftâ pudrete, kura leetojama wifur, kur wajadfiga ahtra semes laboschana. Pat glufchi newehrfigâ,

dseltenajā smilti eerafta, ta to tistahļ padara auglīgu, ka tur īsaug wislabakee kshposti. Ar pudreti newar mehslot tīkai semī, kuru augu šafnes leeto kauschu baribai, kà: kartupekus, kshkus u. t. t., jo tee top uhdenaini un negarshīgi, kamehr lopbaribas runkulus droshči ween warat shahdit pudretes mehslōjumā. Ar puszollas beesu kshrtīnu pudretes pilnīgi peeteef, wisneauglīgako semī padarit par auglīgu. . . Kad nu reiš ešam pee mehslēem, tad atkaujāt jautat: kompostu tāf krahjat? — Naw, na, tas nu teesham norahda, ka jums dahrskopiba loti mas ruhþ. Komposta krahschana jau neprasa nekshdbu šewīschku eerīshōjumu, peeteef, kad kshdā dahrša nomalā weetinā īshwēlatees laukumu un peekodinajat wīseem mahjīneekēem, lai tee turp nēs wīšu to, kas teem atleef un ir kà zitur nederīgs prom metams, kà: pelnus, šodrejus, šaslaufas, atleefas no zuhku un leel- lopu kauschanas, lapas, nesahles, kuras no dahrša īfrawē un wīšu tahdu materialu, ko zitur newarat īsleetot. Pastarpam warat peewešt ari kshdu wesmu lopu mehslu, wezus mahlus, kshku atkritumus, welenas u. t. t. Wafarā komposta kaudses wīrsū eetaīstā bedre shad un tad eesejat pa 5—6 spaini wīrjas, katru gadu pawafarā un augustā leekat kaudsi pahrrakt, zaurjaukt — tad 2—3 gadōs jums šagatawošees warens komposts, noderīgs semenu mehslōschanai un leetojams pee auglu koku shahdīschanas un wezu koku mehslōschanas. Katra gada krahsjumu leekat šewīschkā kaudsē. Tahdejadi jums īkgadus buhs weena komposta kaudsē leetoschanai. Un wīšs tas šakrahshees beš laika tehreshchanas, atškaitot pahrrakshchānu, kur pa deenai buhs japeeleef, bet to it labi war īsdarit leetus laikā, kad laukā darbi neweīzas. . . Medsat, mīhlo šaimneef, ja grībat peekopt razionelu (uš finatnu pamateem nodibinatu, eenešīgu) dahrskopību, tad wīšī shahdi masī šīshumīni jaewehro un zīf ween eespehšjams jāīšfargajas no wīšadeem dahrskopja grehšēem. Un tagad eesīm uš auglu dahrsu, kur man šchēet, nebuhs nemas masaf grehšots.

II.

ahrjs wehl bija mitrs, flapifch, leelâ
leetus eespaids wehl nebija sudis, ta-
deht lai rafâ nenobristos, gahjâm uf
auglu dahrsju pa to pašchu tazinu
atpakat, pa furu eenahjâm dahrsjâ. Nogreeschotees gar mahjas galu
uj auglu dahrsju, kurfch atradâs wairaf ehkas şahndôs, abi it kâ
norunajufchi apstahjamees pee kahpostu lezefta, kurfch mahjas galâ
peesaulê, it labâ weetâ bija eetaifits.

„Tas taf naw par fliftu, ka lezefti esmu eestahdijis fehkle-
neefus,“ šaimneeks eesahka, „bet jods winu sin, kas bija, kas nebija,
pagahjuſchâ gadâ eesehju tif ſmuikas pašchaudsetas fehklas, kahpostus,
kahlus, rutfus, bet isnahza tahds miſtrs, ka i ſapraſt newareju.
Laitam meiteeſcheem fehflu kulites zilajot tâs kahdreif buhs pairuſchas
un tâ fehklas ſajaukuſchâs, lai gan meiteeſchi negrib no ta i ne
dſirdet. Labi, ka weenu datu biju iſſehjis wezo fehflu, kuras bija
pirktas no muifchas dahrsneeka, zitadi buhtu palizis beſ kahpostu.
Bet miſtrs bija tahds, ka wehl ne ſchodeen neteeſu gudrs. Kad
buhtu kahpoſti ſtarp kahleem un otradi, tad nu nebuhtu nefas, bet
žitam kahpoſtam bija kahla waj rutka weibiga ſakne, žitam kahlam
un rutkam apaſchâ tifa kahpoſta kazens. Un pa ſtarpam bija ari
labi kahpoſti. Schogad wairs tâs fehklas neſehju, nopirku no
dahrsneeka un paldees Deewam, kahpoſti labi. Bet nu ſchogad iſ-
audſeſchu fehklas un tureſchu ſem atſlehgas, tad taf man neſajauks.
Iſeet jau deeſgan naudas par fehklam, kad wiſas japehr!“

Lahwu winam pilnigi wiſus grehtus iſſuhdſet un tad dewu
ſchahdu paſklaidrojumu, furu luhdſu iſkatram fehflu audſinatajam
nopeetni eewehrot.

„Ra lezekli stahdat sehfleneekus, tas naw nefas launs, lai gan wineem nemaš tik labas semes newajaga. Wini it labi pa-aug ari dahrsâ, turpat kur kahposti un runkuli, kamehr lezekli labat warat stahdit gurfus waj kirbišchus, kur tee jo pateizigu raschu iſdos, bet meiteeſchi pee sehflu ſajauſchanas nekahdâ ſinâ naw wainigi un ja juhs ſchogad raſchotâs sehklas, kaut ir waj aiſ deſmit atſlehgam tureſat, tomehr nahkoſchâ gadâ war iſnahkt tahds pats miſtrs.“

„Bet kâ tad? Das pawiſam ne-eefpehjami!“

„Eoti weegli eefpehjams. Waj tad nekad ne-eſat dſirdejuſchi, ne laſijjuſchi par radneezigu augu ſawſtarpeju ſaſeedeſchanu, apaugloſchanos, par biſchu noſihmi augu apaugloſchanas ſinâ...?“

Winiſch ſakehra galwu rofâs un iſſaujâs:

„Ak es ehſelis, gatawais ehſelis!... Ja, tagad atminos: Kad „Derigu grahmatu apgahdaſchanas nodala“ man peeſuhtija „Lauſſaimneeku ſaknu dahrju“ — jo eſmu ari „Nodalas“ abonents — tad ſinams, wiſu grahmatinu pawirſchi iſlaſiju un tur bija gan raſtiits kaut kaſ tamlihdſigs, bet wehlaſ jau naw wairs ne rofâ panemta, kâ kautkura iſlaſita grahmata... Ne, ſchodeen pat to mekleſchu rofâ.“

„Nu redſat, ſinatniſkus raſtus un pamahzibu grahmatas jau neiſdod, lai tos ar reiſi iſlaſitu un tad nomeſtu pee malas, bet lai fatrâ gadijumâ tos nemtu rofâ un iſlaſitu uſ wajadſigo darbibu atteezoſchos gabalu. Buhtu to darijuſchi, nebuhtu jums miſtra. Ari tagad labat raujat wiſus kahpoſtus, kahlus un rutkus laukâ — burfani un runkuli war palikt, jo tee newar ſawſtarpigi apauglotees. Tik zeeſchi kopâ ſaſtahditeem teem jaſaſeed, ſawſtarpigi ja-apaugloſjas, jo te wehjiſch iſlaſia apauglotajus putektus. Zau leelakoſ attahlumôs newar buht droſchs no ſawſtarpigas apaugloſchanaſ, jo bites iſnehhâ ſeedu putektus un jums, kâ redju, ſtarp auglu koſeem ir laba dala biſchu lofu, tomehr tad maſak ko baiditees un ja nahkamâ gadâ iſſtahdiſat kahpoſtu sehfleneekus, kad waj tepat lezekli, bet kahlus, luht, tur lejâ pee kuhſ, rutkus atkal kahdâ zitâ attahſakâ weetâ, rahzenus atkal zitur, tad tee neſaſeedeſ. Lai gan wini wiſi gluſchi reiſe neſeed, tomehr weeneem wehl nebeiguſcheem ſeedet otri

ir jau eefahfufchi u. t. t., zaur fo kopâ augot tee pa leelakai dafai famstarpigi apauglojas. Biſchu eefpaids turpreti uf leeleeim atastumeem buhs maſs. Tikai tahdejadi dabufat ihſtu fugu ſehklas. Un zitadi waj ſtahdi lezekli ifauga labi?“ es beidsot eewaijazos, jo par labu ſtahdu ifaugſchanu man lifa ſchaubitees ap 3 pehdas augſtais buhwetais lezeklis.

„Zitadi jau gan nefas, bet bija dauds melnu kahju. Luf, tif dauds no laſitâ biju atminejees, ka melnâs kahjas zetotees no neſatrupejuſchas ſemes, no beesas ſehſchanas un no beeschas laiſtiſchanas, ſewiſchi rihtôs. Tadehl nehmu labu dahrſa ſemi, ſehju tâ pareti, bet jalaiſta jau bija ifdeenas, jo ſchuwa pawifam kopâ.“

„Tadehl, ka juhju lezeklis ne wiſai teizams. Kapeh3 to tif augſtu buhwet? Lezekla leelumu ifrokat ſemê 1—1½ pehdas dſiti, ifrakumâ wiſapkahrt leekat weenu puſbalki, tad kahrtu ſuhnu un wirs ſemes otu puſbalki. Ar to peeteef — lezeklis gataws. Semê eeraktſ tas ahtri neiſſchuhſti un ſtahdi aug un peeteef ar reijas aplehjummu nedekâ. Augſti buhwetôs lezeklôs wehſſch un ſaule weenâ deenâ ſemi wairaf iſſchahwê, nekâ ſemê eeraktâ pa wejelu nedeku.“

Gar lezekli uf dahrſa widu weda labi kops, grantets zelinfch. Sem leelakâs un kupalakâs ahbeles bija eetaifiti ſolini un galds un tur ſehſchot wareja pahreddſet neween wiſu auglu dahrſu, bet ari pahrfkatit biſchu darbibu. Tur ari mehſ tagad apſehdamees un no tureenes jo pilnigi pahreddſeju wiſu auglu dahrſu, pilnigi redſeju, ſas te bija darits un kâ te truhka. Un truhzin te truhka dauds. Grehſots bija pulka. Dahrſs nebija wiſai nolaiſts, bet labi apkoptſ ori ne. Wareja redſet, ka ſchis tas ir darits peh3 aprakſteem, bet ir truhzis waditaja, eerahditaja, ſas lai buhtu eerahdijis un teizis: „Tâ un ne zitadi!“ Tomehr wiſpahrigi ar auglu koku dahrſu biju wairaf apmeerinats, nekâ ar ſaknu dahrſu. Wezajâs ahbelês nebija wiſai dauds auglu, kâ jau wiſpahri pagahjuſchâ gadâ*), bet to teeſu jaunâs bija pilnakas. Pawifam dahrſâ eſot, kâ ſaimneekſ teiza, 128 kofi, ne-eeſkaitot pluhmes un kirſchus, kuru gan ne-eſot wairaf, kâ 15. Wezajâm ahbelêm, ka wareja redſet, wezâ miſa un ſuhnas

*) Beſojums notifa jau 1897. gadâ.

bija kahdreif skrahpetas un koku stulmi un refnee jari witeti ar kaku uhdeni, bet wijs bija isdarits deefgan pawirfchi. Gauſu ſaru un ſaru ſtumburu kofds bija papilnam. Tiklab ap wezajam, ka ari jaunajam ahbelem ſeme ap kokeem ap 4 pehdu uf wiſam puſem bija irdinata, lai gan azumirkti atkal peeauguſe ar nefahlem. Jaunakee kofi, daschi bija peefeeti pee meeteem, daschi bija bef meeteem, auga taiſni, bet gabalu 20 redſeju jau ihſti puſgulus noſchkeebuſchos. Jauno koku tumſchais lapu ſatums norahbija, ka teem baribas weelu peeteekofchi, bet redſeju daschus ar ihſti bahlam lapam, nihkufotajus.

„Nu, ka jums patihk mans augku dahrs?“

„Refas, augku dahrs ir labaka kahrtiba, nekã ſaknu dahrs!“

„Nu,“ wiſch wiſpſnadams atteiza, „augku dahrsu pats pahrsinu, bet pa ſaknu dahrsu rihkojas meiteefchi.“

Roſchehlomee meiteefchi, atkal tee wainigi! Wiſur tikai tee!

„Bet nu atkaujãt jãutat, waj augkus isnomajãt, waj pahchi ipahrdodat?“

„Efmu wiſadi ismehginajees“, wiſch atteiza, „eeſahkot arween atdewu Schihdam, dabuju rublu 30 waj 50, — lai eet, jo ſãk, kad gan pahſam ta wala atleef ar ahboku ipahrdofchanu nodarbotees! Inomã, ſanem naudu un eſt bef behdas. Un tã tas gahja gadu no gada, bef kahda tahtaka aprehkina. Tad reiſ, nefin kur laſiju, ka eſot koti nepareifi, ka maſus augku dahrsus isnomajot, jo galu galã par to, ka Schihds, waj jits kahds, ahbotus no dahrsa nokopj un aifwed ka ſawus, eſot wehl japeemãſã klaht. Nu ari es ſãhku rehkinat pakã. Salmi jadob Schihdam jif wajaga, kehwelei ganiba, tad wiſch leeto manu malku, tad plijas wirſu pehz „friſe ſweeſte piſte“, kad eeraudſijis ſaimneezi ſweeſtu kukam, tad luhdſas pahris kartupeku, tad ſauju miltu preeſch „kãzkes“ u. t. t., kas to wiſu tã wairs war ſãſkaitit. Un kur tad wiſs tas, ko Schihds pats panem neweenam nefinot! De wiſch tew waſarã atbrauz ar weſelu ganibu behrnu, noleefejufchu, nonihkufchu, bet paſkat, kas tee rudeni par „ingelem“ un wiſi iſtikufchi no dahrsa ihpahſchneeka laba. Un tã es ſarehkinaju, ka, ja no Schihda par dahrsu dabuju 50 rbl., tad winam wehl bef ahboleem efmu klaht peedewis par kahdeem 60 rbl. zitas mantas, tã tad galu galã ahbotus atdahwajis un wehl 10 rbl.

flaht peemakfajis. No tās reišas nedodu wairs neweenam, lai ari šola waj 100 rbl. Pehdejōs gaddōs pats pahrđodams eřmu eenehmis pat wairaf par řintu. Uř Rigu tā kà tā iř rudenus jabrauž, waj tad leela leeta peefrahmet pahris weřumu ařbolu. Un zitus darbus zaur to nemař nenokaweju, lai gan eeřahřot domaju, ka ais darbeem pee ta nemař netiřřhu. . .“

„Ja, redřat, řhini leetā eřat prařtigi darijuřhi, kad laikrařta padomam klaufjāt. Kaut juhs wiřās weetās to eewehrotu, tad nebuhtu jazeeřh řaudejumi un jawaimanā par gruhteem laikeem. Un wehl leefaki eenahřumi jums rařtos, ja juhs řawus auglus řuhtitu peemehram uř Peterburgu. Ķums weenam, řinams, tas buhs ne-eeneřigi, bet ja peemehram weřels apgabals, teiřřim weena bařnižas draudře, weenotos, řopigi řawus labakos auglus řuhtit uř Peterburgu, tad wiřeem řopā buhtu weegla leeta Peterburgā turet řomiřionaru, řas tur eeřuhtitos auglus aisgahřdatu pahrđořřanas weetās. Tad labi pelnitu neween řomiřionars, bet wiřwairaf dahřřu ihpařřhneeki. Ķau tagad, kà dřird, dařhi tahdi řomiřionari pa auglu laiku nopelnot 6 liħđř 10,000 rbl. No ta warat eedomatees, ziř milřigu wairumu auglu řchahđa leelpiřřehřta patehře! Riģas tirgum pařaules auglu tirdřneeřibā loti mařa nořhne un Peterburgu augli pa dřelřžeku řařneedř 14—20 řtundās. . . Pahrđomajat to un aprunajatees ar řaimineem.“

„Ķa nu, kad jau grib ween řchos padomus klaufit, tad jau war gan winus iřpildit. Ar labu gribu wiřu war panahřt! Buhs gan ja-aprunajās ar řaimineem, teem te dařřeem ir ari leeli dahřři. Bet tiķai tas man wehl leels řliķtums, ka řeemas ařbolus naw řur glabat, japahrđod tee rubeni par puřženu.“

„Uř tu mans Deews, kad jau pařhi řakaf, ka ar labu gribu wiřu war panahřt, řapehž tad netaiřaf pagrabu!“

„Pagrabs jau man ir; řem dřihwoķķa ir brangs pagrabs, bet ařboli tur řapel un řapuhřt.“

„Auglu uřglabařřanař tas neder, jo te newarat eełaiřt tiřru ģaiřu řitadi, kà ween pa durwim un auglu telpās ģalwenā loma

tihram gaisam; sliktajam gaisam pastahwigi japluhst ahra, tihram eefschâ. Seemas faltumâ pa durwim tas naw eefpehjangs. Te wajaga pagraba ar skursteneem un tahda pagraba plahnu jums tuhliit preefschâ simefchu. Wehl schogad warat to gatawu dabut, jo isdewumu tur nebuhs wisai daudj. Luhl tâ: tur dahrsa seemeta faktâ, ais ahbelem, tur, tās ehzinas galâ, kas ta jums ir, flehts, nuja, turpat, weeta tur buhs faufa, stahw pa-augstu, tur, no reetu-meem us austrumeem, isrokat, raugotees, zif daudj jums auglu zerams pahrsseemoschanai, 6—7 waj wairaf asu garu, 8—10 pehdas platu un 4 pehdas dsiku bedri, kura jaisbuhwê wislabaf ar wezeem, jau leetoteem kofeem, buhwi pazelot wirs semes par 4 pehdam. No garuma ja-atnem 7 pehdas preefschnamam, kurâ eekluhst pa seemeta pusê eerihkotam nolaischamam durwim. No preefschinas stahwdurwis nowed ihtajās auglu telpās. Jumts seemeta pusê jataifa par 8 zollam augstafs, lai leetus uhdens war notezet. Lai mitrums zaur dehseem nefuhktos pagrabâ, tee eepreefsch apstami ar islozitu sfahrdu, pa kura eelozijumeem tad uhdens nosuhkfees un tad tiklab jumts kâ ari wirs-semes pazelofchās buhwe, kura eepreefsch ja-apleef ar darwotu jumta papi, apmetami ar no bedres israkto semi, apleekami welenam un deenwidus pusê apstahdami ahtri audseji kofi un kruhmi. Pagraba abôs galôs nahf pa skurstenam, kuru apafschgals atduras pagrabâ pee semes un weenôs fahnôs ir ar 1½—2 kwadrat pehdas leelu zaurumu, kuram preefschâ ja-aiffit smalki drahts pinumi. Pa scheem skursteneem nahf no ahra tihrs gais eefschâ, kamehr pa pagraba widu eetaifito skursteni, kurfch tikai greesteem zauri islaisits, pluhst laukâ netihrais pagraba gais. Skursteni wirs jumta war pazeltees 3—4 pehdas augsti, ar juntu galâ, lai sneegs un leetus ne-eekluhst pagrabâ. Eefschpusê, pee greesteem eetaifat aiffchaujamos, ar kureem wisai faltâ laikâ skursteni aistajami, bet wajadsibâ, kad waj us weenu stundu, attajami. Pagrabam pa widu eet zelinfch, abās malās plaukti, us kureem auglus war list 2—3 fahrtās. Plaukts wirs plaukta war stahwet ap 10 zollam, zelinfch jaisleef dehseem un tee isdeenas ar uhdeni flazinajami, lai pagrabâ nebuhtu pahraf faufs gais, kas augteem faitigs. Schahda weida pagrabôs augli usglabajas lihds wehlai pawafarai, nemaš nepuhstot, nepelot, pat nefawihstot,

un juhs gan labi sinafat, ka pawafarâ labi augli maksâ 3 un 4 reif tif, kâ rudeni. Tâ tad — papuhlejatees, pamehginat!“

„Buhš gan tâ jadara. Kofi man ir no wežâs rijas, ja truhšs, peelikšchu jaunus —“

„Bet tifai pilnigi šaušus. Neišchuwuščhi kofi pagrabâ attihsta pelejuma un puwuma šehnites, tâs šamaitâ gaisu un tad no labeem augteem naw ko domat.“*)

„Teeša gan! Nu, gan jau išbarišchu!“

„Bet kâ tad jums ar ņugâm, waj wišas teizamas?“

„Kas nu to dewa! Kašbi peezi, šeišchi no wežakajeem kofeem nešur neder — išaug tifai peepas: Un ari no maneem šahditajeem dašchi nešur neder, taišni tee, kuras reif tirgû pirku — mašini, škahbi, tihri kâ mešchahboki. Wajadšeja jau šen tos išmešt no dahršja, bet tâ ween pahreet tas laiks un šchee aug, kâ auguščhi.“

„Ir jau ar' labi, ka ne-ešat išmetuščhi, jo winôš wehl šlehpijas manta: pahrpotejat tos ar labâm ņugam!“

„Tif leelus kofus? . . paluhš, šchito paščhu un tad tur to.“

„Tos wehl war pahrpotet. . . Jaunos potejat šarôš, 5—6 waj dešmit weetâš, gluščhi tapat, kâ mešcha kôzinus mehdiš potet.“

„Ja, ko tur teift“, winšč eejauzas, „kas mahš, tam nahš! Waj nu es pats newareju uš tâm domam nahšt! . . Nu, nekas, nu to gan išbarišchu. . . Bet wežos, ko tad ar teem?“

„Wezajeem galwu nošt, apmehram lihdiš pus kromam un tad šaujât weenu wašaru augt. Agrâ pawafari apšahgeti, lihdiš rudenam tee išlaidiš špehzigus jaunus augumus, kuras tad otrâ pawafari atkal warefat potet, pee katra wežâ stumbena weenu waj diwus šarus. Potejumeem tulit peešeinat meetinus — šinams pee wežâ stumbena, bet tâ, ka tee pahršneediš potšaru — kur putneem ušmestees, lai tee potšarus neaplauštu un kur wehlaš potšaru jaunos dšenolus peešet. . . Trijôš gabôš jums šchee paščhi wežee kofi buhš pawišam žitabâ wehrtibâ. . .“

„Nu, tad jau buhš jamehgina. . . Baet jau loti ilgs laiks,

*) Pilnigs augtu pagraba apraštis ar šiamejumeem nodrukats „Dahrštopju padomneeta“ V. burtn.

kamehr tahds leels foks isaug. . . Nonihžinat wezu, weegli, bet jaunam auglus šagaibit naw wis tiš weegli.“

„Teefa, bet nu wehl ko: waj augļu bagatōs gadōs ruhpejatees ari par to, lai nahkošchā, warbuht augļu tukšchā gadā, ari buhtu augli leetošchanai, wismas pašchu wajadsibam? Waj šahwejat ari ahbolus?“

„Zit nu mums to wajadsibu, isteekam i tapat. Meiteešchi gan kshdreis paneekojas ar šahwešchanu, bet mas jau gan. Ko newar pahrđod, tas šapuhst, atđodam zuhkam. . .“

„Nuja, juhs jau bagati, lai gan arween kleedsat, ka gruhti laiki. Auglus šapuhdet, waj ar teem zuhkas barot, ir tikpat, kā naudu semē mešt. Šahwejat tos, wedat tos us pilšehtu, pahrđodat, šahweti augli ne-eeenes masak, kā šwaigi un lihđš šchim gandrihš wiš šahweteē augli top-eeesti no ahrsemem. Kapehž juhs un juhsu kaimini newarat kopigi eegahdatees aparatu — šahwetawu, kūrā ahtri un leelā wairumā auglus war iššahwet? Daudž tas nemakšā, rubku 60 un no wairakeem kopā pirktis, tas isnahk lehti. Rīgā tahds dabujams pee Hugo Hermann Meyera un ja ari nebuhtu tahds, kā wajaga, warat apstellet, taps isgahdats. Bet wišur tiš walejām azim un wišu ar kritiškū prahtu. Waišes krahsni nezif newar iššahwet un tur ari nedabun škaištu tirgus preži. Labai tirgus prezei jair tihrai, baltai, lehnā šiltumā šahwetai, jo tikai par tahdu dabužat 6—8 rbf. pudā. Un galwenais pee tam, kā šahwešchanai warat leetot tahdus auglus, kurus šwaigus gruhti pahrđot, kā — wišus eewainotos, tahdus, kam naw škaišta išškata un — kas wežōs dahrjōs beeschi atrodams — škabus ahbolus, kurus neweens labpraht nepehrk. Augli eepreešk janomišo, wislabak ar misojamo mašchinu, kuru ari Riga war dabut pirkt; ar šerdes duhrejū — weekahršchu škahrda steebrinu — jaisdur teem šerde no seedu gala us kahtinu un tad auglis jašagreešk 4—6 ripās. Šchi ripu preze teek dahrgaki šamakšata, nekā tahda, ko weenkahšchi šagreešk paleelōs kumošōs, ar wišām šerdes žihpslam un tad iššahwē. Bet te wehl kas jaewehro: nomisoteē un šagreesteē augli, ja tos drihš neleek šahwetawā, top melngani un ari iššahweti peepatura neglihtu, eepeleku krahsu, tadehk ar greešchanu janodarbojas wairakeem

zilwekem ar reisi, lai peem. weenu puhru auglu nedauds minutēs waretu sagreest. Behz sagreeschanas augli tuhlin drusku apsautejami, t. i. šaberami uhdeni zaurnelaidošchâ traukâ, trauks aishwahschams un eelectams leelâ kattâ, uhdeni tif dšiti, ka uhdens wahrotees ne-eet traufam pa wirsu. 10—15 minutes pehz tam, kad uhdens šahf wahritees, augli janem laukâ un jaber feetōs, lai šlapjums nowelkas. Behz tam tuhlin krahsni waj šchahwejamâ aparatâ. Sauteti augli arween ir garšchigaki, labaf top šamakšati un ir pelekšaltâ krahsâ, kamehr nesauteti ar ween daudš tumšchaki.

„Ja nu, kur mehš to —“ šaimneeks eeminejās.

„Bet juhsu dewise: ‚ar labu gribu‘ —. Beš tam eefala un labibas šchahwetawas ari loti teizamas auglu šchahwešchanai. Bet tas wehl jaewehero, ka labajōs šchahwetōs auglōs ne-eemaišat kritušchos, tahrpainos, tee šabojâ kwalitati (labumu), tahtaf miltainee un šaldee augli neder šchahwešchanai; wišlabakee ir šuligee, puššahbee. Sewišchku wehribu wajadsetu peegreest pluhmju kopschanai un šchahwešchanai. Šchahwetās pluhmes ir labi šamakšata preze. Bumbereti turpreti masaš zeeniti.

„Buhs jau jamehgina, šahkumâ kad waj pa druskai, bet nu naw tâ eefahkts un tâ arween paleef.“

„Bet katrai leetai šaws eefahkums, tâpat ari šcho war eefahkt, „bet nu pahreesim pee pašcha dahrša grehkeem. Paškatat šchim pašcham dahrša kofam, sem kura šehdam, žif tam pa widu šaušu šaru. Tos laukâ, tee šabojâ kofa wešelibu. Kofam šauši šari tas pats, kas zilwekam augons: winišch puhšchno, štruto un ja netop dšeedinats, eet arween dšitaf un plaschaf, zilweks pee tam ir šaihšis newar brihwi darbotees u. t. t. Ari šaušs šars eelaišch kofam puwumu arween dšitaf, mitrums pa to šuhzas, arween dšitaf wešelâ kofâ, to puhdē, kofs dabun zauru widu un nonihšti. Bet nošahgejat šaušo šaru lihbs šalajam, nogreēšchat šahgejumu gludu, apšmehrejat greešumu ar waišu, darwu waj eklas krahsu, pee tam šalo mišu išfargajot no šmehra un — pahris gaddōs šara weeta buhs pahrwiikušēs ar jaunū kofu un mišu un tâ išfargās kofu no tahtakas puhšchanas. Kofs kâ no jauna atdšimst un šahf daudš labaf augt. Ššahgejat un eeweherojat, redšefat, ka kofi šahf wairaf atšpirgt, nekâ

fad bija pilni šausu šaru. Dauds laika tas neprasa un wislabat to isdarit rudeni, pehz auglu nowahšchanas. Tahtat jums wajađsēs no kronu widus išahget wairaf šalus šarus un greešuma weetas tāpat apkopt, kā pee šausajeem šareem, jo kroni ir par daudš beēši, šalei un gaisam nepeeteekošchi pee-ėjami, zaur ko auglus tur reti redšesat, lai gan krona ahrejšs malas buhs auglu pahrpilditas. Šretots kronis ari widū pildas ar augteem un isdod wismaš otrteef auglu, kā beēši ša-audšis kronis. Šalu šaru isgreešchana isdarama pawafarā pirms lapu plaušchanas. Un tad wehl kas: waj redšat tur tos pahri wežos kofus, kureem krona widū pee rešnažeem šareem išaugušchi jaunu šaru puduri? Juhs winus šauzeet „uhdens šarus“, waj ne, kas kofam špehku nonemot un auglus nenefot. . .“

„Ja, par winu nogreešchanu jau esmu domajis, bet kā teikt, neteef jau wisur laika klahst.“

„Ir ari labi, ka winus ne-esat nogreešušchi. Šchee „uhdens šari“ norahda, ka kofa augšchd alas wehšas eet pee meera, t. i. grib šawu muhšchu nobeigt, nu, teikšim, aiš wežuma. Ja nu juhs šchos jaunos šarus nosahgejat, tad kofs wehl kahdu laiku gan šalos, bet kā jau aiš wežuma nešpehzigis širmgalwis, — kamehr beidsot, kahdā pawafarā tas wairs neišplauks, buhs beidsis dšihwot. Bet ilgus gadus winšch wehl war augt un auglus isdot, ja juhs zitadi rihkofatees: pawafarā, pirms lapu plaušchanas wisus šarus, kaut ari tee buhtu wisai rešni, lihđsi gar šcheem „uhdens šareem“ nosahgejat nu šaru weetu apšmehrejat u. t. t. Tad maš gadōs no šcheem „uhdens šareem“ ša-augs jauns špehzigis kronis, kurušch isdos bagatu rašchu. Kofs buhs atjaunots, jauni špehki tam rašeēs. Šinams, tad jagahdā ari peeteekošchi par mehšlošchanu, wislabat ar šchidreem mehšleem.“

„Ja nu, kas to buhtu eedomajeēs, ka no weza štumbura wehl war išnahšt leetderigs kofs!“

„Dā no dašcha laba kas išnahšt, ja tīfai arween apštahšteem peemehrojas. Un šhini leetā weegli rihkofatees: tīfko redšat, ka wežeem kofeem krona widū šahšt augt daudš „uhdens šaru“, tad šinat, ka ta ir šihme, ka kofs wehšas tīkt atjaunots.“

„Un tad jagreešch galotnes nost!“

„Saprotams. Un nu tahlak: rudenī, pehž ņaušo ņaru iņgreeņšanas, noņkrahpejat no ņtulma un reņnajeem ņareem wiņu wežo, ņwabadi ņtahwoņho miņu un ņuhnas, bet pa matigi un ne tiņ pawirņchi, kà lihdī ņchim. Miņ wežam miņas ņchkehpelēm ņlehpjas daņchadi kaitigi kufaini un kaņpuri, kuri tur ņeemu pahrlaiņch. Wiņneem peeteef ar wiņai neezigo miņas ņchkehrbeliti, kur aiņliht un pahrmist pa ņeemu, bet kad wiņa wežà miņa gludi noņkrahpeta, tad teem nav kur aiņliht un tee weegli eet bojà. Bet nu zaur wežàs miņas noņkrahpeņchanu kofam top laupita dabigà ņega, kas to lihdī ņchim ņargaja pret ņeemas bahrgumu, jo jaunà, gludà miņa ween ne kaņtreiņ ņpehs koku iņņargat no apņalņšanas, tadeht nu jagahdà par zitu aiņņargu. Un tahds aiņņargs, neween pret ņeemas ņalu, bet ari labs kaņpuru iņniņzinatajs, ja tahdi wehl buhtu kaut kur kaņhdà bedritē paņlehpufchees, ir — kaņku uhdens, kurņch pabeefas putas weidà ar pindņeli jauņņeņch koka ņtulmam un reņnajeem ņareem. Lai daudņ maņ maņinatu ņpihdigi balto kraņsu, tad kaņkeem war peejaukt druņku mahlus un tihrus gowju iņmetumus. Ubeem pehdejeem ir ari dņee-dinatajas ihpaņchibas, ja warbuht ņkrahpejot miņa kautkur buhtu eewainota. . . Noņkrahpetàs miņas un ņuhnas jaņawahk, jo tur arween atrodas laba dala kaņpuru kuhnu, kuri, ja miņas ņamet kompoņta kaudņē, waj ari turpat ņem koka eerok ņemē, nahkamo pawaņar ņpehņ attihņitees atkal par augku koku poņtitajeem, bet ņadedņinajot tee eet bojà. Pehž tam tikai ņeme ap kokeem aprokama un no neņahlem iņtihrama, ko juhs, kà redņu, ari eņat rudenī darijuņchi.“

„Ja, kofus aproku iņ rudens,“ wiņņch atteiza ne beņ lepnuma, ka tomehr reiņ padarits darbs, kas ari man pa prahtam, kur lihdī ņchim biju tikai ņmahdejis ween, bet drihņ iņrahdijs, ka wiņņch par agri preezajees.

„Apraņņchana kokeem jau noberiga, bet ņchahdà weidà noņihmiga tikai preeņch jauneem koņineem, kuru ņaknes wehl tahku neņneefņas, kamehr wezeem kokeem ar ņtulma apraņņchanu ween nepeteef. Pehdejeem ur atronas tikai reņnàs ņaknes, kuras paņchas no ņemes neko neņpehņ uņnemt. Baribas un uhdens uņņuhzejas ir ņmalkàs ņaknites, kuras atrodas tahlak, reņnajam ņaknem ņahnòs un galà, ihņteni ap to weetu, ziņ tahku koka ņari ņneefņas un ari wehl tahlak, zaur ko apraņņchana,

mehfloſchana un leeschana isdarama tikaſi ap to weetu 2—3 pehdas plata rinki. Tikaſi tad tam pilniga noſihme. Smallàs ſaknites zaur to dabun ſaules un gaismas eespauidus, uſnem lihdſ ar uhdeni daſchadas baribas weelas un tàs pa reſnajàm ſaknem nowada uſ zentru, uſ koka ſtulmu un pa to augſchà uſ ſareem, lapam un augteem.

„Ja, ja, tas pilnigi ſaprotams, bet waj nu, kà teift, tas wareja jel maſ prahtà eenahft!“

Tà ka wehſſch raſu no ſahles pa datai bija nopurinajis, pa datai atkal atſpihdofchà ſaule to iſtwaiſojuſe, tad uſatzinaju ſaimneeku noeet pee jaunakajeem koſineem; tur man daudſ kas likàs buht nekahrtibà.

Pirmo ſafneedsam koku ar gaischſalu (eedſeltenu) lapu apgehrbu un ar beſlapainàm jauno djenolu galotnem.

„Behz ahreja iſſkata ſchis koks leekas buht par dſilu eestahdits,“ es ſaziju, un tuhlit pahreezinajos, koku uſ weenu, ottru puſi lozidams, jo tas nebija pee meeta peeſeets. Koks ar wiſu rumpi padewàs ſpeedeenam, gluſchi kà padodas meets, miſkſtâ ſemè eefiſts, ſpeesdams lihdſ ſemi uſ to puſi, uſ kuru meetu ſpeeſch. „Teefcham par dſilu“ — un lai to pilnigi peerahditu, tad noleezees, ar roku atruſchinaju ſemi no ſtulma; wirſejàs ſaknes atradàs apmehram 10 zollas ſem ſemes wirſahrtas, tà tad koks eestahdits de w i n a s un p u s z o l l a s dſilat, nekà wajadſigs. — „Redſat nu, tiſ dſili eestahdits koks newar augt, jo te ſaknem aiſ gaisa un ſiltuma truhtuma janoſmoſ. Re-krappjoſcha ſihme, ka koks atrodas par dſili, ir ta, ka jaumees dſenoti drihſ beidſ waſaras augſchanu un galotnes nomet lapas. Un to jau waſaras widu, kà tagad tepat redſat. Naſtamâ pawaſari tam aprofat, nu, ſchim peetiſs ar 1½ pehdu attahlumu no ſtulma, lahptas platumâ un lihdſ 3 pehdam dſilu grahwi, norokat leeko 9½ zollas beeſo wirſejo ſemi un tad ar dehlu palihdſibu, no apaſchas uſ augſchu ſwihrejot, koku pazelat tiſ augſii, ka tikaſi ½ zollas beeſa ſemes kahrti apſedſ ta wirſejàs ſaknes. Tuſſcho apaſchu zeeſchi peedſenat ar labu, augligu ſemi. Behz tam kofam ari no ſaru garuma warat atgreeſt weenu treſchdaku. Tà ſchi koka muhſchu nodroſchinajet, kamehr zitadi tam pehz iſſaka waj ilgaka laika jaet bojâ. To paſchu darat ari ar pahrejeem par dſili eestahditeem kokeem. Luht, tee bahllapainee gan laikam wiſi buhs par dſilu.“

Beegahjâm pee nahfoſchâ koka, tas bija jau kreetni refus, bet ſtipri uſ weeneem ſahneem noſwehleeſ, zaur ko weenâ puſê ſari aiſtifa ſemi, kamehr otrâ tee jo augſti uſſlehhjâs. Pilnigi bija redſams, ka koks noſchkeebes drihſ pehž eestahdiſchanas, ſemei fehſchotees.

„Bet ſakat jel, kadehl daſchi koki ſchkeebas uſ weenu puſi, kamehr meſchâ, kur atrod meſchahbeles, tâs beſ meeta aug taiſni kâ ſwezes?“ ſaimneekſ man jautaja, laiſam gan paredſedams, ka koku guſino ſtahwoſli eſ ari peerehſinaſchu wina grehku pulkam.

„Ja koks ſkolâ audſis beſ meeta, tad ari dahrfâ eestahbits tas war augt beſ meeta, jo tâ winſch jau no maſotnes ir peeradinajeſ iſtikt beſ meeta atbalſta, tomehr i tad pahris gadus pehž eestahdiſchanas tas japatura azis, jo irdenâ bedres ſeme fehſchas un koks lihds ar to. Bet tâ ka ſeme bedrê warbuht weenâ puſê tapa eemihta zeeſchaf, otrâ palika irdenaka, tad ta neweenadi nofehſchas un koks noſchkeebjas uſ to puſi, kur ſeme dſitat eekrihtas — winſch top rautſ lihds. Tahdeem kokeem, kaſ jau paſchkeebuſchees, ſeme ja-atroſ, koks japazel taiſni un ſeme ſaknu ſtarpâs japeeſtampâ. Tas nu jums jadara ari ar ſcheem ſchſihbajeem kokeem: kurſch koks atrodas maſleet dſitat par ſemes normalo ſtahwoſli, tam atroſama ta puſe, uſ kuru tas noſchkeebes un tas atleezams taiſni, kamehr teem kokeem, kuri jau peeteekſchi augſti eestahditi un zaur atleeſchjanu wehl pazeltos, atroſama pretejâ puſe un tee zaur atleeſchjanu eeſpeeſchami pahris zollus dſitat. Bet labaf gan tahdeem aprakt wiſapfahrt, raugotees pehž ſaknu plaſchuma, 2—3 pehdas atſtatu no ſtulma, nogremdejamâ puſê ſeme no apaſſchas iſkabinama un — paſtiprs rahweens aiſ koka un reiſâ ſpeedeens uſ ſaknu welenas, peeſpeedis koku atleeſtees atpatal un eenemt taiſnu ſtahwoſli. No ſchſihbeem un lihkeem kokeem neſahda leela preeka nepeedſihwoſat, jô wini ſaudê dabigo zehſchanos augt ſtahwus uſ augſchu, garumâ un nekad neſaſneedſ dabigo leelumu un leelu wezumu, bet paleek arween ſemi kropti, gluſchi tâpat kâ ſupraini zilweki, kuri ari nekad neſaſneedſ normalo leelumu, bet ja teem ſupri iſleez, kâ jaunakôs laiſkôs ahriſti atraduſchi, tad ari bijuſchee ſupriſchi attihtas par normaleem zilwekeem. Ja juhs nahfoſchâ pawaſarâ ſawus ſchſihbos kokuſ atleeſteet taiſnus, tad tee wairs nekad nenoſchkeebſees, bet attihtijeſ par augſchup audſeem kreetneem

fokeem. Turpreti tahdi kofi, kuri kofskolâ pee meeteem audseti, waj ari, kuri stahdot ir lihki, turami pee meeteem tif ilgi, kamehr tee safneegufchi wismaf rokas stilba refnumu. Tad tee reti wairs kad noschkeebfees fahmus. Mescheem arween retakeem un dahrgakeem paleefot, ir labaf, ka kofus jau no masatnes radina augt bes meeteem."

Tahraf jaunos kozinus apstaigajot, atradu, ka wairakeem bija leeli sari, weenam pat wefela pufe atplehsta un tâ kozini jau pirmajôs muhscha gadôs fakhroptoti. Saimneeks aishildinajâs ar to, ka wehtras auglu pilnos farus efot atplehsufchas, lai gan auglu laikâ winsch pilnakos farus efot stutejis.

"Ja, redsat, pee nepareisi eeaudseteem kromeem faru stuteschana wairs ne katreij palihdi. Jau auglu fwaris faru leez semê, nahf nu wehl wehtra ar leetu un — fars ar wifu atbalstu guf gar semi. Bet waj to ar efat eewehrojufchi, ka ne wifî sari atplihst un ne wiseem kofeem, bet tifai tee, kas aug staklisti, schuburâ. Wifâm auglu kofu fugam staklaini sari neaug, kamehr daschas mihl tifai stakles weidigi augt. Wisleelakos saudejumus schahdas stakles peewed, pat kofu galigi nobeidj, ja schuburs atrodas tai weetâ, kur kofa rumpis fadalas farôs. Weens, divi te atplehsti sari kofu war padarit par pilnigi kropli, kâ to jau tepat pee dascheem redsat. Tam nela-
bumam war isbehgt, ja jau no masatnes, no staklaini augofcheem sareem weenu, ihsteni to, kurfch ahtraf war atplihst, stakles iszelschanâs weetâ gludi nogreesch. Un ne tifai reiji ween, bet if pawafarus jaunee kozini japahrufko un kur parahdas staklejads isaugums, tur tas jaisnihzina. Nogreesuma weeta ahtri apaug, bet noplehsfums, daschreis wairaf pehdu garfch, gruhiti war fa-augt. Tahdâs weetâs, kur stakles fars wairs nebuhtu isgreeschams, bet ir noredsams, ka tas pehz ilgata waj ihfaka laikâ taps atplehstis, lai nu no auglu fwara, waj no wehtras, tur sari pret to janodroschina zaur winu safaisfichanu ar tahdeem sareem, kuri stahw drofchi, ko warat isdarit ar dsels stihpu, kofa klambureem, waj it weenfahrfchi ar stiprâm egles kluhgam, apnemot faisfchus tiklab ap nodroschinajamo, kâ ari ap faturetaju faru, tahdâ weetâ, kur faite newar noslihdet uf leju un tâ tapt fawam usdewumam nederiga. Ja pehz kahdeem gadeem faisfchi, faru

breeschanas labad, top par ihseem, samdeht fahf eeschnaugtees fokâ, tad tee palaischami fwabadafi, waj ari winu weeta leekami jauni, waligafi. Strikus tam noluhkam newaru eeteikt, jo tee ihfâ laitâ fapuhjt un fars gluschî negaidot, fahdâ beenâ war atplihst.

No jaunajeem kozineem nogahjâm atpakat uf sehdekli, pee leelâs ahbeles. Nzis wehl reis dahrsâ pahrlaischot, gribeju wehl kaut fo atrajt, fo kraut grehku laubjê, bet tur ahtrumâ nefo wairaf ne-eeweh-roju, bet gan mani fhati frita uf dsihwojamâs ehfas un tâpat ari zitu ehku failajâm feenam. Wahjas gals pee kahposiu lejekta, fâ ari ehfas feena reetuma pujê — dahrsâ — bija gluschî failas, ahbeles no tâm bija attahlu un gar feenam auga dabschi un zitas nefahles.

„Labi apkopts dahrs pujchko mahju“, es atfal eefahku, „bet neglihta mahja fajojâ dahrsja labo eefpaidu. Buhwes finâ juhju mahju nu gan newar faukt par neglihtu, bet winu war padarit daudj glihtaku, fad winas failumu aijfeds. Wisu juhju ehku feenas ir gluschî failas un ap tâm aug tikai dabschi un fumu burfchki, kamehr feenas ar fchpaleeru auglu fokeem apstahditas neween pujchkos ehfas ar fawu fatumu, bet isdos ari bagatigus auglus, eenefis naudu —“

„Un puhdès ehku feenas!“ winfch mani pahtrauza.

„Nebuht ne, bet gan aijfargâs tâs no sneega un leetus eefpaideem. Te pee jums laikam naw parasits, ap ehku feenam, furas negaifeem wairaf pee-ejamas, fahleet fahrtis, nomalus, dehtus u. t. t.“

„Sleen jau i pee mums, bet es winus newaru eeredset, stahw jau toti neglihti.“

„Nuja, fâ neglihti, bet noluhfs wineem aijfargat ehku feenas pret puhfchanu, fura zeltos no leetus un flapjuma. Tahds pats aijfargs ir ari ap feenam apstahdits fchpaleers, bet tas ir turflaht glihts un eenefigs. Zaur beeso lapu fegu nefahds leetus newar feenam peefkuht. Mescha wihnu, waj zitus staipektu augus ap feenam stahdit ir nepraktifki, jo tee nefo ne-eeenes, kamehr fchpaleeru pluhmes, bumbeeres, ahbeles u. z. isdod wehl labafus auglus, nekâ leelâs fokâs, jo fchpaleeri wifî augli, wifî fari un lapas dabun weenlihdfigi fauli

un siltumu. Naw jau jums ja-audsē deefin kahdi formu kofi; peeteē, ja farus fahrtigi gar feenu iſdalat un tos peeſeenat pee balſta, kurſch waj nu ſtahwus uffleetas waj gulus noliktas redeles (treppju) weidā peeſtiprinajams apmehram 1 pehdu no ehſas ſeenas. Wiſlabaf tam noluhkam noder ap 15 zollu garas dſels tapas, kuras jaeēit ehku balkōs taiſnās rindās un pa tapu zaurumeem, kuri galā iſſitami, iſwekama zinka (galwanijeta) drahte, kura lehti neſaruhs. Ari aptiht to war ap tapām. Tahda paſcha weida balſtu warat taiſit ari no koka, bet tas, ſaprotams, maſ gaddōs ſapuhjt. Tā ka balſtam janahf ap weenu pehdu no ſeenas, tad ari kōzini ſtahdami tikpat tahlu noſt, bet ap 10—12 pehdas weens no otra. Schpaleerus gar ſeenam audſinajot, ſem jumta jaleēf rene, lai uhdens pa galu noſfreen, bet ne taiſni no jumta ſemē piledams, kōzini ſaknes iſſkalo. Rudenōs ſchpaleeru kofi apſedſami ar ſkujam, ne tikdaudſ ſalſchanas peh3, bet lai iſſargatu tos no pahraſeem ſaules ſtareem, kuri pret ſeenam top lauſti un zaur to leelatu ſiltumu iſplata un tahdejabi ſaltā laiſā kōzineem war buht kaitigi. Skuju truhkumā tos waretu apklaht ari ſalmem, ragocham (maſcheem) u. 3., bet tad ari jagahdā, ka peles kōzinus neapgrauſch. Giſteti meeſchi iſkaiſami neween apatſchā, uſ ſemes, bet ari augjtal weet-weetam traukōs iſleekami, ſewiſchki pee tahdām ehkam, kur peles mehdf peemahjot, kā pee kuhſ, flehts u. t. t. Bet pee kuhſ neſtahdat tikai tai puſē, kur pa pawitu wirza ſuhzas lauſā — jo tur tee neaugſ: ſtipra wirza paſtahwigi ſaknes ſlazina-dama, tās ſaehdis. . . Un nu man ſchkeet, wiſs juhju grehtu mehſ ir pahrrunats un man laiſs jau ſen aiſeet.“

Baſkatijos pulſtenu — tas rahdija patlaban 12.

„Nu nu, paſpehjat, wehl eekodijim pusdeenas —“

Un it kā uſ ſcho azumirkli gaidijuſe, tuwojās mums nama mahte, mana, ar tikdaudſ grehkeem apkrautā dahrſtopja ſeewa, un luhdja muhs pusdeenā.

Bija japabodas.

III.

n tã isgahjãm atkal turpat pee isgahstãs fehtas pagalmã un nu tikai man eenahja prahtã apskatitees, kahda tad ir mahjas durwju preekscha, pagalms. Nu, tahda pati, kã jau leelakã data muhsu semkopju durwju preekschas: netahlu no durwim isskalota bedre, kur schad un tad samasgas islej, par neleelu gabalinu tahlak zuhtu wifatnis, pastarpam salsch maurinsch, kurã pahris tazinu, pahris sirgu apkrimstu un aplaustu zerinu un jasminu un wairaf neta. Pagalms bija ap pus puhuweetas leels, eerobeschots weenã pufẽ no jau minetãs apgahstãs fehtas, tahlak no kuhts laidara, flehts u. t. t. Starp flehti un laidaru atradãs olnizas gals — ee-eja pagalmã. Kas par skaištu fehtas plazi, kas par krahschnu mahjas gresnumu schis pagalms buhtu, ja to daubj mas apkoptu. . .

Es apstahjos un sinams mans pawadonis ari. Saimneeze eegahja istabã.

„Kad jau reis esam eefahkschi, tad te pagalmã pabeigim“, es atkal ussahku, kad winsch gandrihs reisã ar mani eejautajãs, ko es te apbrihnojoj. „Kahds gan tagad isskatãs juhfu pagalms?“

„Nu ja, tagad, pehz tahda leetus“, winsch mani nesaprasdams atteiza, „kad apschus, tad ir deefgan faufs.“

„Ja, ja, bet tã es nedomaju. . . Waj tahdam ween wajaga isskatitees tagadejã Latwju gruntneeka pagalmam! Zaur pagalmu ween war eenahkt juhfu mahjã un pa to nahk neween kaimini, bet ari sweschineeku. Ko wini te redj! Lufh samasgu bedri, zuhtu wifatni, lufh wirzaino laidaru! Zif zitadas juhtas apmekletajam eedwestu, kad tas eenahktu ehnainã, koptã pagalmã, kurfch atschfir dschwokli no kuhts, no rijas u. t. t. Zif patihkami te atrastees tai

laikâ, kad leepam apstahditais pagalms atrodas pilnõs seedõs; kad gar laidaru nostahditee zerini, jafmini, akazijas u. ž. seed, kad safais maurs naw zuhku israfats un netihrumu pilns. . .

„Kur mehš mafi laudis pee ta!“ šaimneeks issauzās.

„Apschelojatees, waj tad „leeleem“ laudim ween uš mahjas gresnumu ir teesibas! Un seedõšchi kruhmi un koki ari neprafa nekahdas kopščanas, gandrihs jau peeteef, kad tee tikai eestahditi, daudj ja šchad un tad kruhmus apratâ un nešahles istihra. Sinams, bej isdewumu gan nebuhš, jo tahdi kruhmi buhs japehrf pee dahrsneefeem; tãpat ari leepas, kuras man šchkeet wisderigakâs preekšč pagalmeem, fewiščki jums, kâ drawneefam, jo leepu seedi, kâ sinafat, isdob labu labo medu. Muhju pašchu, no mešcha raktâs leepas ne katrreiž derigas stahdiščanai tahdâs weetâs, kâ mahju pagalmi, jo meščâ bej kopščanas augdamas, tãs par patihkameem pagalma kokeem špehs isaudsinat tikai leetpratis, kam laika peenahzigi tãs apkopt, apgreest, mehslot u. t. t. Tadeht labaf nopirkt leelakâs tirdšneezibâs jau gatamus isaudsetus leelus kronu kokus, kuri gan maksâ 100—150 šap. gabals, bet tad ari ir drošchi audseji un nedaudj gadõs isaug par leeleem kokeem. Wineem leelakas lapas un seedi kâ muhju leepam un pašihstamas tãs sem nosaufuma „Holandes leepas“ un jums te wajadžes gabalu 15.“

„Tas nu wišs koki jauki, peekrihtu jau tam, bet ta nauda, kur ta lai nahk ahrâ? Dodat ari šchâi leetâ padomu un apšolu jums gada laikâ apstahdit leepas un kruhmus un wišu ko wehlatees, kas puščkotu mahjas apšahrtni.“

„Naw jums wajadžigs ar reisi wišu isdarit, darat palehnam, un iŕgadus kahdus peezus, ŕeščhus rubkus upuret pagalmam gan semes ihpaščneefeem nebuhš gruhti. Beš tam te kriht švarâ neween mahjas gresnums, bet ari ziti labumi, zaur kureem isdoto naudu warat atkal eenemt atpaŕaf, jo pagalmu apstahdat appuščkojat neween mahjas apšahrtni un dšihwojamo ehku nodalat no daschadeem ne wiŕai peewilzigeem ŕkateem laidarâ un zitur, bet zaur leepu stahdiščanu apgahdajat labas biščhu ganibas un beidsot — kokeem leela noŕihme ugungrehku gadijumõs, jo tee starp ehkam augot, leeliski attura ugung pahreeščhanu no weenas ehkas uš otu. Un wiŕi ŕchee

lahumi, man schkeet, leeliski usfwer tos 30—50 rublus, kuri ween-reisigi buhs jaibod pagalma peenahzigai apfopfchanai. Ar labu gribu, fà juhs paschi fakat —“

„Ja, ja, bet pee gribas schini leetâ japeeweeno ari daudf naudas un tàs, fà finat, ir deefgan maf. Bet warbuht, nahftotnè. . .“

Mehs eegahjam istabâ.

Galbs bija bagatigi klahts, fà jau no turiga gruntneeka wareja jagaidit. Widu stahweja tikko attaisita, jauna konjaka pudele un tai katrà pufè pa alus pudelei, sihme, fa te tahdas leetas stahw krahjumâ, jo nebija domajams, fa tik ihfâ laikâ konjaku un alu waretu no frogus apgahdat, wismaf tahds man nahftot nekur tuwumâ nebija redfams. Dsehreenu krahjums mahjâ un — gruhti laiki! Teefcham, weena otrai loti pretejas fflanas! Apfehdamees un — fà jau domaju, tà ari notika: pirmais faimneeka fehreens bija nolemts konjaka pudelei. Ari es fawu roku issteepu un usspeedu pudeli atpatat, issaufdamees:

„Wehl eepreekfch atkaujat kahdu wahrdu: fà redsu, tad ari preekfch manis ir nolikta glahsite, fo newar jums nemas par faunu nemt, bet — nepuhlatees mihlo faimneek, es reibinoschus dsehreenus nemas neleetoju un ari tagad nekahdi newaru no faweem eefkateem atkahptees.“

Winsch mani pahrfsteigts usluhfoja un ari faimneeze isplehta azis.

„Nu tad atkaujat waizat, waj juhs ne-efat babtists?“

Es fahku fmeetees.

„Tâ tad pehz juhju domam tikai babtisti newar dfert un ziteem wifem katrà finâ jadfer. Ne, ne-efmu wis babtists, tomehr ari fawas tizibas nofazijumds nekur ne-efmu atradis, fa nebabtists buhtu peefspeests dfert. Schai leetâ brihwa iswehle un tà, fa es efmu atradis, fa garigi dsehreeni, ari wismasakâ mehrâ leetoti, atstahj uf manu wefelibu nelabu eefpaidu un kawè tikai pee usdewumu un peenahkumu ispildifchanas, tad tos jau fen gabus wairs nemas neleetoju. Un peenahkumu schai ihfajâ muhschâ ir tik daudf, tik daudf!“

Mani weefmihligee faimneeki nefo neatteiza, tikai loti domigi abi faskatijâs.

Un tà mehs fahklam ehst — ne-eedsehrukfchi.

„Bet nu atkaujot wehl waizat — zif ūchahdu konjata pubetu juhs par gadu patehreat?“

Saimneeks drusku peetwihka un tad atteiza:

„Pirms Seemas ūwehtkeem Rīgā esot, nopirku 12 pudeles un tikai wairs diwas ir wefelas.“

„Un winas maksā laikam 150 kap. gabals?“

„120 kap.“, bija wina watsirdigā atbilde.

„Tā tad 12 pudeles konjata — 14 rbf.; alus, tā redsams, ari pee jums parasts, warbuht pa starpam ari wehl zitabus ūchnabus leetojat, tā ka galu galā nemaš nebuhūchu par augsti kehris, teikdams, ka juhs gada laikā isdodat par reibinajofcheem dūehreeneem wismaš 50 rbf.“

„Drosūhi ween!“ winaūch apstiprinaja.

„Labi un nu ūagaidat ūpehreenu, kursūch juhs tikpat tā akmunis peerē trahpis: pahrrunā par pagalmu juhs teizat, lai dodu jums padomu, kur naudu nemt leepu un krumu pirkūchanai. . . Te wina ir, nemat to, neiūdodat to par glusūchi newajabūgeem dūehreeneem, beš kureem war iūtikūt, ja tikai grib. Bet — negribu jau tuhlin jums eeteikt pilnigi atkahrtēes no paraduma, ne, eesahūot aprobeūchojatees isdewumōs par dūehreeneem uš puūi un to naudu isleetojat pagalmu u. t. t. apkopschana. Neturat wairs mahjā dahrgu konjaku un alu, iūtikūt pilnigi beš teem, bet pa tam mahjturiba un mahju apkopschana, dahrsu peenahzīgā istaiūschana u. t. t. eewehrojami pazelūees.“

„Bet tas tak nekahdi naw isdarams. . . ūateekotees, atnahūt zeeminsūch, weikalus noslehdūot. . . newar jau zitadi. . .“

„Te newar buht runa par wareschānu un newareschānu, bet par gribu un negribu. Ar labu gribu — tā juhs pašchi teizat. . .“

Pa wiūu ehdeena laiku muūūu ūaruna grosijās gar ūcho jautajumu, bet manas pretpuūes galigais nolehmmums palika man nesinams.

Pa tam ari firgs jau bija aishuhgts un drihū es ūehdeju weeglōs atūperu ratōs. Taiūni tai brihdi, kad ūaimneeks gribēja man blakus ūehūtees, eebrauza pagalmā diwjuhgs ar wairak eesūchā ūehdetajeem.

„Mans ūwainis!“ ūaimneeks isūauzās, „nu man ja-atūfās no lihdsbraukūchanas. Suhtisūchu puūi. . . Wehl reiū ūirnigi jums

pateizos par labi domateem un leetderigeem padomeem, zentišchos pehž eepshjas tos ispidit.

„Ja, daschadas atšlehgas esmu jums pašneebšis, isleetojat tās pareisi, tad par gruhteem laiķeem wairs tā nebuhš jashhdšas. Sewiſchi pašču pehbejo pahrrunu nopeetni pahrdomajat! . . Un nu ſweiki, warbuht ſahdreis pee isdewibas wehl juhs apžeemoſchu!“

„Doti par to preezatos un juhs ne masaļ, jo — tā domaju, juhšu wahrdi nebuhš semē krituſchi. Sweiki!“

Rati aiſripoja pa olnižu prom. . .

* * *

Tizu, ka laſitaji netaunoſees, ka ſchim „zeļojuma aprakſtam“ peepraušču ihšu epilogu.

Pehž nepilna gada, 1898. gada junija mehneſi, man atkal bija isdewiba braukt pa ſcho pašču dšelszketu un tā ka zela mehrkis nebija tahtſch un es tam noluhkam wareju isleetot ſwehtdeenu un pirmdeenu, tad iſkahu pee ſinamās ſtažijas un peeteizees pee ſtažijas preeſchneeka, ka tikai ar nahkoſcho wilzeenu tahtlaļ braukſchu, ſoloju uſ ſinamā, man paſiſtamā ſaimneeka mahjam, jo man loti intreſjās ſinat waj un ziļ maneem aiſrahbijumeem ir ſekots, lai gan apſolijums bija dots, ka tee taps ispiditi.

Un es tapu preezigi pahrsteigts: ee-ejot pagalmā, wareju apſweizinat glihtu maurinu, laidara puſē kruhmu apſtahbijumu, kurſch gan bija wiſai neezigs, bet maſ gadōs wareja ſa-augt par krahſchneem kruhmeem un — ſeſchas leelas leepas. Iſgahſtais ſchogs bija iſlabots, bet aiſ tā redseju eglīſchu ſtahbijumu pamirdſam.

Paſcha ſaimneeka nebija mahjā, bet kautkuru brihdi wiſch warot eerastees, jo eſot aiſgahjis tepat netahl lihds ſaiminam. Saimneeze mani ſiſnigi apſweizinaja un nopreezajās ka nu pee wineem ſahkot glihtaļ iſſkatitees. Gan dauds puhlina bijis, bet par rudeni un pawaſari eſot kreetni ſanehmuschees un leelakai dafai paweiſuſchi ar. Tā ka ſaimneeze pehž brihſcha aiſbildnājās, ka eſot uſ kuhti jaet, tad es iſluhdſos atkauju pa tam apſtaigat dahrsus.

„Luhdsu, luhdsu, apſkatat ween labi, redſefat, ka grehtu mehrs buhs ſtipri ſakritees.“

Un bija gan winšch stipri šakritees: dahrsam gar wišu seemeļa puši bija nostahditas divas rindas ap 3 pehdu augstu eglischu, no kuram tikai daschas retas bija nokaltuschas. Rahposti un runkuli bija wagās stahditi, bija puslihdj tihri no nesahlem un auga teizami. Tāpat jaunais semenu stahdijums bija pilns leelu, pusgatamu ogu. Ari augļu dahrs atradās daudz labakā šahrtibā nekā gadu eepreefch. Wairs neredseju lihku un šchlihbū koku wairs neauga šuhna ap teem, wairs nerehgōjās šauši šari starp šalajeem. Ari daschi koki kroma platumā bija aprakti, bet wairaki, laika truhkuma deht, palikuschi tapat.

Pa tam eenahja ari pats šaimneeks.

„Nu,“ winšch teiza šmaididams, „buhšat tatschu tā puslihdj meerā? Esmu jau puhlejees, zif špehjis, bet wišu taf tik ahtri newar paguht. Gan leekas, ka naw daudz šo darit, bet kad eesahš strahdat, tad tikai redš, zif tur darba un puhlinu. Un semes darbus nedrihšft nokawet! Tā tad tikai pa pašwehtdeenam. . .“

„Šchoreis esmu ļoti meerā“, es atteizu, ja ifgabus tā papuhlešatees, tad drihs maš gadōs juhsu mahjas apšahrtni un dahrsu ziti warēs nemt par paraugu.“

„Lai Deews dod! . . . Bet es buhšchu jums par to arween pateizigs un — ja neapšmahdesat, rudeni nowedišchu jums pahri puhrinu labako šerinku un šahdas šahrtites jaunā medus. . . Bet waj šinat, teescham tagad pašcham šauns par to: kad pagahjušchā wafarā man tikdaudš šastahštijāt, tad wišu gan nopeetni noklausijos, bet — par daschu labu negribeju buht pahrleezinats, jo mehš semkopji jau wispahrigi esam tahdi pabailigi un šchaubigi pret labi domateem padomeem. Tā par teem pašcheem šauseem šareem: domaju, tas nu tihri tā nebuhs, jo waj neeka šausam šaram war buht tik leels eespaids us koku. Bet tomehr bija jamehgina. Biteem kōseem išahgeju, divi palika neišahgeti un starpibu tagad pašchi warat redset: išahgetee neween labi aug, bet ir ari pilni augļu, kamehr neišahgetee palikuschi tahdi pašchi kā agrak un ir gandrihs tukšchi no augleem. Un tāpat ari šitur, kur dariju pehš juhsu padoma, tur noschelojis ne-esmu, ja ari upurus leelus pee tam buhtu nešis. Bet tagad panahkat lihds, rahdišchu wehl otrā weetā, kur šchaubu

dehſt iſdariju pamatigu mehginajumu un ſaprotams, juhſu aiſrahdijsimi iſtureja, uſwareja. . .“

Winſch mani noweda pee kaſpoſtu lauſa, kurei ſchoreij bija wagâs ſtahditi un bija jau nezereti kupli ſa-auguſchi, iſtteni tai malâ, pee kuras peegahjâm. Tahtak bija maſleet maſaki un tahti pabaſlaki.

„Redſat“, winſch turpinaja, „pudretei juhs dſeedajât ſlawas dſeeſmu, no kuhts iſtekoſcho wirzu likât peekoſt. Waj tad teeſcham ſchai pudretei buhtu tiſ leela eeſpehja, ka ta pat dſelteno ſmilti pahrwehrſch par augligu ſemi! Domats — darits! Wajag iſmehginat! Bagaidu atejas weeta tapa eetaiſita, pahris weſmu torſa iſſchahweti un — ſchini pawaſarâ pats iſgrahbu no bedres wiſu eeſrahjuſchos pudreti, kuru uſwedu dahrſâ uſ peezi ſoli platas ſemes ſlejas. Kuhts wirzai ari eetaiſiju bedri un ar to rudenî nolehju ari tiſpat platu ſleju, kamehr treſcho tahtu paſchu nomehſloju rudenî ar labeem kuhts mehſleem. Uſ widejâs — wirzas — ſlejas ari wehl pawaſari nolehju kreetni wirzu un wiſâs ſchajâs ſlejâs ſaſtahdiju kaſpoſtus pehz juhſu metodeſ. Kuht, tagad pahrlleezinatees paſchi: te malâ ir pudretes mehſlojums, widû wirzas un otrâ malâ kuhts mehſlojums!“

„Ja, parahdijâs atkal wezâ pateeſiba. Ahtrumâ garam noejot ſtarpibu tiſ wiſai ne-eewehrotu, lai gan, kâ jau teizu, tahtak bija ſliſtaki kaſpoſti, bet tagad uſmanigi apluhkojot, wareja katru ſleju redſami atdalit: pudretê bija wiſlabakee kaſpoſti, wirzas mehſlojumâ toti labi, kamehr kuhts mehſlôs auga paraſti kaſpoſti, ar kureem ſemkopiſ-dahrſkopis ir meerâ, kad tam labaku naw.“

„Tâ tad jaluhdſ nu peedoſchanas, ka wareju jel maſ par juhſu padomu ſchaubitees“, winſch pabeidſa.

„Te taſ naw ko peedot, jo, ja ari ne-eſat wehl tizejuſchi, tad tomehr eſat gribejuſchi iſmehginat un wairak jau man newajag! Ja es kahtu waru peedabut pee iſmehginaſchanas, tad jau eſmu ſawu noluhku, — atdarit neſinatneekam azis — panahzis, jo pehz iſmehginaſchanas nahſt pahrlleezinaſchanas, un turpmaka iſgadeja darbiba. Un wairak es nekahroju. Tâ ari ar jums: waru tiſtai preezatees, ka eſat nahkuſchi pee atſinas, ka japeekoſj nowahrtâ liktee dahrgumi, ka jakopj dahrſi, jo tee nes bagatus augluſ! Kaut jel katrs ſemes un dahrſa ihpaſchneekſ daritu tâpat! . . .“

Behl tahlaſt apſtaigajot dahrsu un pagalmu, mans ſaimneeks ſtahſtija, ka pagalmâ eſtahditâs leepas atradis meſchâ, klajâ weetâ un kad tâs bijuſchas labi kuplas, tad tâs pahrwebis mahjâ. Augot it labi. Rudenî wediſchot no Rigas 15 Holandes leepas, jo ſchini gadâ konjaks un daſchas zitas pubeles palikuſchas nepirkas, lai gan peesobojumu par to netruhſtot, bet par to neſas ne-eſot, jo winiſch eſot atſinis, ka ſahds ſaimneeks ne-eedſihwojotees wiſ zaur to, kad to laudis tikai ſlawè un leela, bet gan zaur to, ka tas no rehſinu grahmatas iſdſeſch to, kaſ newajadſigs, t. i. to, kaſ tekoſchâ gadâ naw wairs pirkams, lai gan lihds ſchim arween ir pirkts, kad ari zaur to waj ikdeenâs peesobojumi buhtu jadsird. Tee winu nemaſ nepataiſot ſliktaku un winiſch eſot pahrleezinats, ka ſchahda ſoboſchanâs ar laiſu apfluſiſchot un winam radiſchotees daudſ pakaldaritaju.

Ari eſ to no ſirds wehlejos.

Tâ ar preezigu ſirdi wareju ſchirtees no weena atgreeta grehzineeka, bet eſmu pahrleezinats, ka laſot ſcho grehku aprakſtu, raſees wehl loti daudſ atgreesigu grehzineeku.

Uſplauſt tad Latwju zeemi, peenemſees krahſchnumâ turibâ. . .

R. Orłowska

grahmatu seetuwe, pahrdotawa un lasama
biblioteka,

➔ Rigâ, Zahna celâ Nr. 14, ➔

preti Zahna basnizai, pascha namâ.

Manâ apgahdeenâ isnahfuschas, resp. pahrgahjuschas schahdas
grahmatas:

Rap.

Deetus ar mums! Spreditu grahmata par ewangeliumeem no
Jelabschtates mahzitaja D. Krühna, daschados eesehjumôs no 150—180
Wairaku Widsemes un Kursemes mahzitaju sprediki, sakopoti
weenâ kopigâ, wairak tã 30 drukas lotšonu leelã sehjumã.

Pasaules rakstuceziba. Zittautu scholaiku eewehrojamã rakst-
neefu stahsti, noweles un stizes (ar ihšãm biografiskãm-literariskãm
peefihmem), Dejas-Kruhmina sakopojumã, pirmã grahmata, maksã
30 £., gl. sehjumã 60

Kritikas atšaulšmes par „Pasaules rakstucezibu“:

„Man ir preeks leezinat, ka pasahstuma pirmais paraugs dod
labas zeribas. — Išwehletee (t. i. stahstini) ir ar itin labu
estetisku gaumi un turklaht tã, ka leelã daku no teem lasis ar patifu
gan wairak, gan masak isglihtotee. Desmahšlasnosihmes
nawno teem neweens. „Austrums“, 1899. g. Nr. 9.

„Krahjums pateesi fastahdits ar labu sinu un praschanu; išweh-
letee gabali ir pa leelakai dakai kreetni un spehs apmee-
rinat iweenu lasitaju. — Šchã krahjumã leetotã
waloda, wispahrigi nemot, laba; wisi šchee tulkojumi lasas weegli un
patihkami — . . . šcho grahmatinu waram eeteift lasitaju
wehribai.“
„Balt. Wehstn.“, 1899. g. Nr. 197.

Deza mihlestiba neruhs, jeb: Nahkamais pils mantineeks.
Pehz R. Wenzmera romana „Der Lehnserbe“, ar bilšchainu wahku . 25

Ar labãm stahstitaja dahwanam apbalwota rakstneeka šazerejums,
kursch norišinajas pa pušei semneeku eedšihwë, pa pušei leelkungu
pili, pilns firšnibas, natwitates un ikdeenischlãs dšihwes poesijas.

Subsã laipni Nr. 14 eewehrot.

Arestants , kahda pasuduscha dehla dsihwes stahsts no Lejas-Kruhmina	10
„Tehlots ir kahda jaunekla liktenis, kuru tehws audsinajis stingri un gandrihs ar naibu, kamehr mahte to atkal wisabi lutinajusi. Zaur to winsch isaudsis par palaidni, sagli, wehlaq pat flegawu. — — — . . . dascha szena ir koti kontreti tehlotu; dabiska un humora pilna ir par peem. ta, kur arestants apfog sinkahrigo tanteeti.	
„A u s t r u m s“, 1899. g. Nr. 9.	
Wihrs zaur pascha spehku . Kahda zenfona dsihwes stahsts . . .	10
Zauna strahwa , J. Purapukes romans, maksu 90 kap., glihta sehj.	125
Nelaimigais isrihlojums , humorekta no J. Purapukes, maksu 30 kap., glihta sehjuma	60
Rikards Lauwasfirds , wehsturigs stahsts pehz Waltera Skotta, ar bilshainu wahku	25
No karpneeka par generali , Frantscha Hoffmana stahsts, ar bilshainu wahku	20
Puku kurwits , stahsts jaunibai no Kr. fon Schmida, ar bilshainu wahku	25
Muhshigs mihletajs , Zuhshinu Teodora original-stahsts	15
Makku balle jeb Mihlestiba un nahwe , stahsts	15
Puku waloda , lihds ar krahsu nosihmem, puku pulkstieni un peeminu pantineem, 16 lap. p.	5
Wisvilnigaka sapnu grahmata , pehz flawendz sapnu ijsstahsititajas LE NORMAND, 132 lap. p., ar bilshainu wahku	25
Saules stari un wahloni , Podneeku Karla dsejoki, maksu 40 kap., glihta sehjuma	75 un 100
Sirshu wehtras , Podneeku Karla dsejoki 30 kap., glihta sehjuma 50 kap., glihta sehjuma us smalka papira ar feltitam lapam	75
Dahrskopju kalendars . Godalgots Jalgawa 1897. g. A. Eglit-Tahlumneekam un wairaf dahrskopjeem peedalotees, fastahdijis J. Pengerots-Sweschais. Ar ilustrazijam, isnahf katru gadu un maksu 50 kap., glihta sehjuma	75
Dahrskopja padomneeks , J. Pengerota-Sweschu fastahdits, I.—VI. burtn. a 40 kap., no VII. burtn. fahot a 50 kap., glihta sehjuma katra	75
Dahrskopja grehti , J. Pengerota-Sweschu. Zefojuma atminas	15
Wissemes un Kursemes Atbalsis kalendars isnahf katru gadu un maksu	10
Zaunais tautas kalendars , ar wairaf nek a 100 lapas pufes leelu stahstu un sinatnistu rakstu peelikumumu, bildem pusahkots, maksu 25 kap., glihta sehjuma	60
Muhfu mahju-lopi , jauna bilshu grahmata ar lasameem gabalineem no P. R.	40

Substancu Iaini Nr. 14 ehehrot.

Veelā formatā un uš beesa papira ahrsemēs drukata krašfainu bilšču grahmata ar ihseem dsejas pantineem un apzerejumeem, kuri peemehroti behrnu apkeribaī un šaprasčanai.

Masi stahštini behrneem ar bildem pušāktoti 5

Jauna bilšču ahbeze ar latweešču, kreemu un wahžu burteem 15

Jauna ahbeze eesahzejeem.

Behrnu preeks, jauna bilšču gr. lihds ar peederofču tekstu no Podneeku Karla 15

Bilšču ahbeze, ar lasiššanas gabaleem 15

Wisjaunakā bilšču grahmata, preeščā masajeem beš lasiššanas gabaleem 10

Sehtā un laukā, štaista bilšču grahmata ar tekstu no R. P. . . . 20

„Glabtō!“ (Šrahdes teešiba brihwa.) Statu luga diwōs zehleendōs. Pežs šweedru rakstneezes Afshildas Agrell Latweešču štatuwem pahrsrahdajis Bejas-Kruhminsč 30

Daudsumā peedahwaju wehl šahdas grahmatas:

J. W. Safranowicza **Sprediķu grahmata** 175

H. Doebnera **Šwehti stahšti is Deetwa wahrdeem**, 5. druka . . . 30

Martina Lutera **Masais laikisms** 5 un 10

Ahbezēs šahkot no 10

R. Baloda **Lihku runas** 60

„**Zianas flawa** jeb garigas dseefmas ar peelitumu 20

Wiesņņ'a **Ošiana!** garigas dseefmas ar peelifumu. 3. druka . . . 25

Turpat pehršamas ari zitu Latweešču grahmatu isdeweju šprediķu, luhģšanas, stahštu, pašaku un bilšču grahmatas.

Stikla bildes, mahju šwehtibas, šenas pantini.

Bihbeles, pašča fabrika pagatamotas Wisšemes un Kuršemes dseefnu grahmatas wišadōs eesehjumōs.

Beenemu apstallejumus uš wišām eesč; un ahršemes grahmatam, laikraksteem, modes šurnaleem u. t. t.

Eteiju šawu lasānu biblioteku, ar wairak ša 500 jaunakeem romaneem un luhģteem, kura pašahwigi paleelinata teek.

Grahmatu šeeewa šewiški eerihkota wišmalkakeem darbeem, par wišā mehrenām ženām.

Grahmatu tirgotajeem un kolportereem peedahwaju wišas grahmatas ar eespehjami wišangstako rabatu.

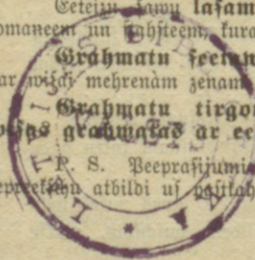
R. S. Beeprašjumi pežs grahmatam jeb ženām jarašta ja wehlas eespehču atbildi uš pašahrti ar šamāšatu atbildi.

K. Orlofskis, Rigā,

Šahnu eelā Nr. 14, preti Šahna basņizai.

L. 404

Zuhdsu laipni Nr. 14 cewebrof.

441

Pee manis pastahwiigi atronas krahjumâ :

Dahrskopibas grahmatas :

	Rap.
S. Klemers'a Masais saknu dahrskuecks 60 kap., pa pastu	72
" Semkopya anglu tolu dahrsk 60 kap., pa pastu	72
" Baltijas dahrja draugs 400 kap. pa pastu	427
S. Pengerota-Sweschâ Dahrskopyu padomuecks I—VI à 40 l., pa pastu	46
" "	56
" " Auglskopya 20 kap., pa pastu	24

Bischkopibas grahmatas :

L. A. Potehina Mahziba bishkopiba 70 kap., pa pastu	78
" Rofas grahmata bishkopjeem 50 kap., pa pastu	58
Dr. A. Dubini Prakt. peesihmejumi bishkopjeem 50 kap. pa pastu	56
A. Butlerowa Vites un wiau dsihwe 80 kap., pa pastu	88
Ed. Bertrama Wadons pa bishu dahrju 80 kap., pa pastu	92

Ahrstneeziabas grahmatas :

Dr. med. vet. K. Prehwijscha Derigi padomi pee mahjas lopu faites un slijibas pasihshanas 1 rôl., pa pastu	116
Mag. Seb. Kneippa Mana uhdens dseedneeziaba 60 kap., eeseeta	85
" "	100
" " Manš testaments 100 kap. glihti eeseeta	150
" "	166
Masais homeopatisklais mahjas draugs 80 kap., eeseets	100
" "	115
Th. v. Dietrich Mahju dakters 130 kap., pa pastu	157
Dr. K. Blau Padomi feetwâm un mahtem 80 kap. pa pastu	88
Dawida Padomi mahtem sîhdamo behruu kopsch. 15 kap., pa pastu	17
Dr. Fr. Wihtols Ziltwefa un mahjlopu parasitistee kustom 80 l., eef.	125
" "	140
Fr. Melon Selta mahjas grahmata 100 kap., pa pastu	127
Tantas ahrstneeziaba 30 kap., pa pastu	34

Peesihme: Ejoschas pastmarkas nemu ori naudas weeta, ja weh-
letos apdroshinatus pasta shtijumus, tad wehl japeemaska
kreewija 7 kap., us ahrsemem 10 kap.

P. S. No maija mehuescha 1901. g. beigam pahrselshu sawu galweno
weikalu un dseesmu grahmatu fabritu us **Marijas eelu Nr. 12**, un paliks
Zahna eelâ Nr. 14 eepreeksch tikai filiale un peenemshanas weeta, tapehz luhdju
laipni no augschâ minetâ datuma saktot, wišus wehstuligus pastallejumus adrešet
us Marijas eelu Nr. 12.

Ar zeenishanu **S. Orłowski,**
grahm. sehj. meistars un grahm. tirgotajs.
Rigâ, Zahna eelâ Nr. 14.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0312065354

[50]

404

~~24~~

ya

